

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési ár: Havonta 110, negyedévre 320, évre 600, egészévre 1200 lej. Földre: Havonta 1, negyedévre 6, egészévre 10 lej. Adatok díjazás szerint.
KELET az erdélyi és zsidóság egyetlen napilapja. Keink utánnomását csak a kor-rás megjelenésével engedjük meg.

KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPLAP

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el.
Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Fő-szerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Péntek, 1932. júl. 8.

5992. ÉV. **XV. ÉVI.**
THAMISZ 4. **152. SZÁM**

ennek egyáltalában nincs igazolása

Mélyen megrendítő az a tragédia, mely Buzăuban három ártatlan embernek oltotta ki az életét.
Nem is politikai bosszu, hanem egyszerűen a pillanatnyi felháborodás fellángolása süttötte el a revolvert egy volt liberális képviselő kezében.
A véres cselekedet mélyén pszichológiai momentumokat kell keresni, mintahogyan azt keres a modern kriminológia minden emebrölés esetében.

A rémtett oka: politikai szenvedély.
De... Itt kissé analizálni kell ezt a szenvedélyt, melyet analizálás nélkül kell tudomásul venni például a Németországban mindennapos merényleteknél.
Azoknak a nem kevésbé elítélendő és nem kevésbé megrendítő politikai gyilkosságoknak a mélyén másminő ellentétek rejtőznek. Ott két különböző világnézetet valló elemek gyilkolják egymást az emberi előrehaladás nagyobb dicsőségére.
Megbecsülhető ok egyik esetben sincs. Sem Németországban, sem Romániában, De Németországban legalább világ-nézeti különbség van.

A Buzăuban történt rémdramánál pedig még az sincs.
Mert találhat valaki is világnézeti differenciát liberálisok és nemzeti parasztpártiak között?
Néhány nüánszbeli különbség az egyforma irányelvek alapján összeállított programban.

Hol van itt ok olyan mély ellentétekre, amelyek revolverlövések előfordulását provokálhatják?
Nagyon egyszerű és nagyon szomorú a magyarázata.
Az uralomra vágyás és a uralmon levés közötti differencia.
A ma nekem és sohasem neked világnézet.
Mert ez van a politikai szenvedély mélyén: a konc.
Ezért nemcsak megrendítő ez a tragédia, Hátborzongató is.
És bármi is legyen a hivatalos vizsgálat eredménye, emberi szempontból, a szociális etika szempontjából nem lehet igazolást találni erre a rémtettre, bárki is lett légyen a provokálója.

Cirkusz és tulvilág

Ha akadna értelmes impresszárió Romániában, akkor kitűnő üzleteket csinálhatna — a vasgárdistákkal.
Leszerződtehetné őket úgy belföldi, mint külföldi használatra és sátorponyvák alatt, vagy nyílttéri színpadokon mutogathatná őket a bábész közönségnek.
A látványosság műsorán természetesen elsősorban a Vasgárda választási propagandája szerepelne.
Mert ezek az urak a választási propagandából olyan szenzációs cirkuszt csinálnak, mint a bécsi Busch cirkusz leg-híresebb bohócai.

Meg kell adni, hogy Zelea Codreanu Európa legjobb cirkuszrendezői közé tartozik, annál is inkább, mert a fenevadak sem hiányoznak tisztas ensembléjéből.
Műsoruk változatosságából különösképpen az a szám emelkedik ki, amelyben egy direkt erre az alkalomra szerződött „haldokló” áttokkal fenyegeti meg azokat a parasztokat, természetesen a tulvilágról, akik nem fognak a Vasgárdára szavazni.

Ez a trükk olyan hátborzongatóan kő-zépkori, hogy valóban méltó ahhoz a „szellemhez” és „eszmekehez”, amelyeket Codreanu ur az Ur kisebb és a maga nagyobb dicsőségére hirdet.

Zelea Codreanu egyébként, meg kell adni, jó pszichológus is.
Tudja, hogy demagógiájából egyetlen falat kenyér sem juthat az éhezőknek, de viszont, ha kenyert nem adhat — ad leg-alább cirkuszi játékokat.

Általában azt hisszük, hogyha — feltéve de meg nem engedve — a Vasgárda uralomra kerülne, akkor az egész országból egyetlen cirkuszt csinálna, ahol

Ujra elhatalmasodott a pesszimizmus Lausanneban

Se a németek, se a franciák nem engednek követeléseikből. Herriot szerint a helyzet igen komoly. Papan kijelentette, hogy kevés remény van a megegyezésre. A zárülés jegyzőkönyvének szövegtervezete

Lausanne, július 7. A tegnapi éj folyamán nem sikerült eredményt elérni a francia-német eszmecsere. Csütörtök délelőtt a tárgyalásokat folytatták. Az eddigi sikertelenség oka a megegyezés politikai előfeltételeiben keresendő. Egyik fél sem akar engedni követeléseiből, mert úgy Franciaországban, mint Németországban a kormány-elnököknek tartaniok kell belpolitikai következményektől.

Herriot a sajtó munkatársai előtt rendkívül komolynak jelentette ki a helyzetet. Papan kancellár is nyilatkozott. Sajnálattal közölte az újságírókkal, hogy kevés remény van a megegyezésre.

Az újból elhatalmasodott pesszimizmus ellenére elkészítették a konferencia zárülése jegyzőkönyvének szövegtervezetét, amely beavatottak szerint négy szakaszban szövezi le a tárgyalások eredményeit. E szakaszok a következők:

1. *Megállapítják, hogy a lausannei jegyzőkönyv a jóvátételi kérdést véglegesen likvidálja. Ezzel kapcsolatban a versaillesi békeszerződés 8-ik szakasza hatályát veszti s rendelkezéseinek helyébe a lausannei jegyzőkönyv intézkedései lépnek.*
2. *Az európai hitelező-államok kijelentik, hogy a jegyzőkönyv a ratifikációk után lép érvénybe, ez pedig a szövetségesek közötti háborús adósságok rendezése utáni időpontban fog bekövetkezni.*
3. *A megtartandó világgazdasági konferencián elintézésre váró gazdasági és pénzügyi problémák felsorolása és azok az utak, amelyekon gazdasági válság-enyhítő megoldások megkísérülhetnek.*
4. *Ez a rész tartalmazza az ünnepélyes politikai nyilatkozatot, melynek gerince az, hogy a jegyzőkönyvet aláíró hatalmak magukat kötelezzik arra, hogy az újáépítés tartama alatt nem foganatosítanak olyan intézkedéseket, amely a politikai vagy gazdasági békét megzavarná.*

Lehetséges, hogy a politikai nyilatkozatban utalás lesz a genfi leszerelési tárgyalásokra s a záradékban valamilyen formában meg kell emlékezni arról, hogy Németország egyedüli háborus bűnössége idejémult megállapítás s ezért elhatározták rehabilitációját.

Egyidejű jelentés szerint a francia-német kormányelnöki tanácskozásokba bevették Paul Boncour francia hadügyminisztert is, akit Genfből kérétek át Lausanneba. Paul Boncournak a tárgyalásokba való bekapcsolódása mutatja, hogy elsősorban politikai kérdések elintézéséről van most szó. A tegnapi tanácskozásokról a következő jelentés számol be:

Délután 5-től 8 óráig Macdonaldnál Herriot és Papan tárgyalást folytattak Mosconi olasz pénzügyminiszter és Melchior német szakértő és más szakértők jelenlétében. Ugy hírlik, hogy a franciák ellenállása egy politikai, mint pénzügyi téren tovább tart. A németek politikai feltételeik közül elajtották a fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó követelést, de ragaszkodnak a háborus bűnösség eliminálásához. Most erre keresnek alkalmas formulát. A késő éjszakai órákban a tárgyalások állandó angol közvetítés mellett tovább folynak.

Egyidejű jelentés szerint Londonban elhatározták, az ottawai konferenciának négy nappal való elhalasztását, hogy Macdonald, mivel ennek szüksége mutatkozik, a hét végéig Lausanneban maradhasson, ahol jelenlétére feltétlenül szükség van.

— **Az osztrák nem német.** Bécsből je-lentik: Az új németországi filmrendelet tudvalevően előírja, hogy a filmeknél al-kalmazott művészek, technikusok és rendezők hetvenöt százalékának németnek kell lennie, különben külföldi filmek tekintik a darabot és e szerint adóztatják meg. A rendelet kimondta azt is, hogy az osztrák alkalmazottak is külföldieknek számítanak. A rendelkezés Ausztria művészi körében nagy izgalmat kelt és retorziókat követelnek a német filmekkel szemben.

Codreanu volna a cirkuszigazgató, az istenadta nép pedig ingyen szórakozhatna bohócainak ötletein.

A Vasgárda cirkuszprodukciói között egyébként külpolitikai természetű viccek is helyet foglalnak.
Igy például a Vasgárdának messzemenő kifogásai vannak Hoover amerikai elnök ellen, akit a parasztkok előtt zsidónak és Románia árulójának neveznek ki.

Kár, hogy Hoover ur, ugyis mint amerikai polgár, ugyis, mint köztársasági elnök, nem igen fog tudomást szerezni a Vasgárda iránta táplált megvetéséről.

Kár pedig azért, mert abban a szomorú amerikai világban, amelyben jelenleg Hoover elnökösködik, ez a vasgárdista álláspont legalább átmenetileg derűt csalna az arcokra.

Valószínű, hogy Hoover, amennyiben mégis tudomást szerezne Zelea Codreanu iránta táplált érzelmeiről, nem fog ijed-tében szívszélhűdést kapni.

Mindenesetre jobb azért, ha nem szerez róla tudomást.

Jobb pedig azért, mert ha tudomást szerezne, ezzel nem Zelea Codreanu volna kompromittálva, hanem az ország.

Egyébként nagyon valószínű, hogy azok a tulvilági fenyegetések, amelyekkel Zelea Codreanu társasága a tudatlan parasztkokat félemlíti meg, egészen közönséges földi célokat szolgálnak.

Ugyisintén a cirkuszi játékok is, Zelea Codreanu ugyan képviselő szeretne lenni, lehetőleg még itt a földön.

Nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy az is lesz.

Ez neki mindenesetre dicsőségére fog válni, de bizonyos, hogy az ország számára nem jelent majd dicsőséget, annak ellenére sem, hogy a vasgárdisták programjuknak egyik jelentős részét már a választások előtt realizálták.

Realizálták pedig azzal, hogy a nép számára ingyen cirkuszi játékokat rendeztek.
A program másik része: tudniillik a kenyér, az most már el is maradhat. És el is fog maradni.

VILAG TÖKRÉ

De Valera és az Irek

Amikor 1921-ben Nagy-Britannia királyának miniszterei aláírták a szerződést, amely megteremtette az ir szabadállamot, az ir nép számára megtört a szabad-ságnak olyan kapuja, amilyenről még az ir patrioták, akiknek szobrai Dublin területén állanak, nem is álmodhattak.

Ezt a szabadságot hosszú évek sorozatos felkelései, szabadságharcosok vérén, életével váltották meg. Nemcsak az angolok elleni harcban vezettek, hanem a belső polgárháboruban is. Ulster tartományának lekői háromnegyedrészben például a mai körülmények között tudni sem akartak az Angliától való elszakadástól és a harcok kiélesítették az irlandi katolikusok és protestánsok közötti ellentétet. Irek irek ellen küzdöttek uccai harcokban és orvul, Persze a szabadállam első éveiben is. A kormány erélyes kézzel intézte el a belháborút és 77 irországi politikust, a „nemzeti szabadságharc” vezetőit hadijog alapján főbőlvettett. Egyiket a vezetőknek nem tudták elfogni. Amikor a zavarok lecsendesültek, ő is elő-került és ma: Irland államelnöke.

De Valera, a forradalmárból elnökké vált államfő első cselekedete volt, hogy a forradalmi csapatokat, a polgárháború legelső katonáit, a Fianna Dailt (a Sors kaatonáit) legalizálta és uniformisának viselését megengedte. Viszont a rendőrfőnököt, aki az államellenes roham csapatokat üldözte és keményen elnyomta, valamint a hadsereg parancsnokát, aki szintén nem ismert pardont, hivatalukban hagyta.

Az ir köztársaság emőke emiatt az „igaz nacionalisták” szemében ma is gyanus és nemrégén négy-öt napilap idült meg éles nacionalista programmal, amely szembe helyezkedik De Valerával. Az angol sajtószabadság mellett ennek az agitációnak meg van a maga lehetősége és megvannak az eredményei.

A dublini ir nemzeti muzeumban kiállították a közel tizenkét méter hosszú egy fából vajt csónakot, amelyen 830 körül a dánok a Hebridák felől az ir folyamok torkolatáig felelosnakáltak. Nem messze a tenger partjától kihúzták csónakaikat a fővénybe és aztán megállapodtak. Ezen a vidéken alapították a keleti partok kikötővárosait, Dublint is, amelynek a Liffey folyó felett épített hídja egyetlen az országban, amely szélesebb a hosszánál. A dánok rablóhadjáratokat intéztek a templomok és a kelta parasztkok és pász-torok ellen. Városok nem voltak még akkor, a régi irek nem szerették a városokat.

Az irek modern nacionalizmusa rajong a régiségekért, a régi állapotokért. De Valera sem szereti a városokat. Talán azért, mert Newyork egyik szűk és piszkos kö-völgyében született, ahol az emberi tömeg élet kin és szenvedés volt. Már fiatal fiu korában menekült innen. Spanyol származásu apja akkor már meghalt, rokonai és ir származásu anyja áthozta a régi házába, az ir faluba.

„Boldog vagyok — mondotta egyik beszédében —, hogy faluban nevelkedtem. Csak a falu lakói igazi irek. Legjobb lenne, ha minden ember felhelyen nevelkedne.”

De Valera most is hive és rajongója a paraszti életnek. Magas, karsu spanyolos alakján parasztos ünneplő diszeleg és a pápai legátust sem, akinek kezét térdepelve megcsókolja, tiszteli meg azzal, hogy frakkot vagy cilindert öltös a tisztelőre.

Dublinban egy világhírű színház működik: az Abbey Theatre. Ir művészetet adnak, valami egészen különöset, fajit és nemeztit, amelleit teljes értékű artisztikumot. Az eucharisztikus kongresszus néhány részvevője megnézte a színészek produkcióját és másnap audiencián emlé-tették az elnöknek dicsérő, rajongó szavak kíséretében.

De Valera arcán egy izom nem rezdül. — Nekünk — szól hidegen — semmi közünk ehhez. Bennünket ne tessék megítélni e társulat után. A legtöbb darabot angolok írják, vagy angolosodott írek. Azonfelül majdnem mindenki protestáns közülük.

Önmagát semmivel sem tudta volna jobban jellemezni, mint ezekkel a szavakkal. Angolgyűlölet tüzel benne és nincs az a szabadság a világon, amely fel tudná őt szabadítani az angolellenes elfogultság alól.

Ma is, mint három évtized előtt, az üldözöttek, ártatlanok és szentek nemzetének tekintik magukat.

Le a kabáttal!

A férfi és női divat ellen a nagy általánosságban vannak kifogásaim. A divat kifejezetten osztályprivilegium, mert csak az engedheti meg magának, akinek pénze van. A jólétössze és exteriörre adó izlés tőkéltes kisajátítását jelenti azoknak számára, akiknek van miből a zoknihoz illő nyakkendő és zakóhoz, inghez egyaránt illő derékövet viselni. A divat akkor is rossz társadalmi kinövés, ha izléses. Mert az esetek nagy százalékában izléstelen. Aki például azt meri mondani, hogy egy vörös férfiing illa csikokkal, aminőket manapság viselnek, izléses, akkor igazán nehezen képzelhető el, hogy mit értünk az izléstelenség fogalma alatt.

Ami a másik oldala a dolognak: a kényelem és egészség kérdése. Sosem tudom felfogni, hogy miért muszáj egy férfiembernek elviselhetetlenül nehéz zakót viselnie nyáron, amikor a zakó alatt sport vagy apacsinget hord. A nők egy szál ruhában, meztelen karokkal és mély kivágással járnak az utcán és harisnya nélkül mennek a strandra, mindezt nagyon helyesen, de miért kötelezi a férfiakat a divat zakóra? Az illem furcsa dolog, pláne, ha divattal kombinálják. Minél jobban felejtik el a nők az álszemérmert öltözködéseikben, annál jobban kötelezi a divat a férfiakat illemre.

Mindezeket megmondolva, követte el a sorok írója azt a forradalmi cselekedetet, hogy csütörtök délelőtt karján hordeva zakóját, kasanadrágban és sportingben vonult fel a város különböző pontjain. A sétatérén végig csodálkozó szemek ostromoltak meg. Anyira, hogy egy hölgyismerősömet, aki u. n. urilány, alig mertem üdvözölni, mert féltem, hogy nem köszön vissza. Végül nemcsak visszaköszönt, de szeretetreméltóan gratulált. Kijelentette, hogy eddig még minden férfiismerősét igyekezett rábeszélni arra, vegye le a kabátját, de egyik sem merie. Nagyon helyeselte vakmerő lépésemet és kijelentette, hogy merész vagyok.

Az első sikert tehát elkönyveltem forradalmi lépésemet. A strandról hazajövet a legnépesebb utcákon izzadó emberek lögatták nyelveiket és a szörnyű kánikulában keresték az árnyékos oldalt. De zakóban. Alatta kifogástalan sportingekkel.

Azt mondja például az egyik barátom: — Nahát, hogy te milyen okos vagy... Bizonyosan egészen másképpen érzed magad.

— Hát te miért nem veted le? — kérdelem. — Ha olyan nagyon meleg van és okosnak is tartod...

Barátom a vállát vonogtja: — Tudod, az emberek... Nem nagyon illik... Meg nem is divat... Inkább vesz az ember egy könnyű sportkabátot... Igaz, hogy ebben az időben az is meleg...

Ebben igaza van neki. Ha van miből, vegyen magának egy sportkabátot. De azért mégis: jobb ha megmarad a sporting mellett. Ahhoz nem kell csak az ing, ami már megvan.

Ha akadna husz bátor férfi, aki velem együtt mátlól kezdve mellőzné a zakót és sportingben járna, anélkül, hogy szemérmésként zakóját a karján tartsa, három nap alatt nem akadna férfi, aki komplett ruhában izasztaná magát a kánikulában.

Kiadom tehát a jelszót: Le a kabáttal! És keresek csak husz bátor férfit. Divat és illem mellőzésével, mátlól kezdve: Le a kabáttal... (—lay)

Múlt évi győzelmiánk összeállítás szimbólumának ez évi diadalunk jelének kell lennie! Ezt akarja és ezt segíti elő minden önludatos zsidó!

„Le Hooverrel! Halál Briandra!”

avagy hogyan agítálnak az erdélyi falvakban vasgárdista kortesek. A ludasi kocsmáros Hoovernek Romániából való kiutasítását követeli

A haldokló, aki minden megyében és minden községben fellép, és sohasem hal meg

Torda, július 7. (Az Uj Kelet tud.) A vasgárda emberei ezúttal is elárasztották az egész országot propagandistáikkal. Eddig minősze kétszer oszlatták fel ezt a szervezetet: egyszer Mihaliche, mint a Mjrorescu-kormány belügyminisztere, egyszer pedig — és nem is olyan régen — Jorga professzor rendelte el a vasgárda helyiségeinek bezárását. Mj sem természetesebb, minthogy a vasgárda ennek ellenére is él, sőt önálló listával indul a választási küzdelemben. És magától értetődő, hogy a hatóságok sehol sem igyekeznek gátat vetni a gárda korteseinek szájtépő propagandája elé.

Honnan van a vasgárdának annyi pénze és anyai — haldoklója

Harci eszközeik és jelszavaik ugyanazok, mint a multban. Minden megyében hordágyon végigvisznek egy fiatalembert, ki a haldoklás drámai jelenetét játssza meg egyes községekben. Mielőtt kidná lelkét, minden községben utolsó ki vándorként hagyja meg a parasztnak, hogy adják szavazataikat a vasgárdára, mert egyébként a túlvilágra meg fogja átkozni őket. Senki sem tudja honnan veszi a vasgárda a listák letételére és a rengeteg propagandista fizetéséhez szükséges összegeket. Ebben az évben a vasgárda különösképpen erőteljes munkába fogott, amelyben támogatására van a bukaresti Calendarul című napilap is, a romániai reakció legújabb hivatalos szövege. Nemesak a féktelen igéretet demagógiáját használják fel eszközül, hanem a haldokló bemutatásához hasonló teatralis, a primitív lelkekre ható fogásokkal is igyekeznek szavazatokat verbuválni maguknak.

Cirkuszt rendeznek Torda megyében a vasgárdisták

A komoly sajtó már fel is figyelte a vasgárdisták kriminálist, mindenütt az anarchia magvait elhíntó propagandájára. A liberális párt hivatalosa, a Viitorul huzta meg elsőnek a vészharangot, mondván, hogy „a kormány ne tévesse össze a választási propaganda szadságát az anarchia terjesztésének istápolásával.” A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, a Patria is megszólalt ma. „A vasgárdisták cirkuszt rendeznek Torda megyében” címmel elmondja a Patria, hogy a vasgárdisták propagandistái valóságos cirkuszi előadásokat rendeznek a megyében, a parasztság nem kis gaudiumára. Az egyik faluban például néhány vasgárdista gyerek elhelyezkedett a főucca két oldalán és teli tüdőből kezdtek ordítani: — Jön a kapitány!

Jön a kapitány — alias kocsmáros

Erre csakugyan megérkezett a „kapitány”, egy közismert ludasi kocsmáros személyében, akit négy lándzsával felszerelt, szigorú tekintetű vasgárdista gyerek kísért. Néhány rövid bevezető szó után a „kapitány” megígérte, hogy lehozza a csillagokat az égről és szétosztja a faluban, ha a vasgárdára szavaznak. Végül megkérdezte, hogy ki akar a faluból a tolvaj politikuskok hőhéra lenni. Minden egyes akasztás után egy bizonyos összeg kiutalását ígéri meg végül a lándzsák és a vasgárdisták között, diadalmenetben hagyja el a falut.

Ugyancsak a vasgárdisták Tordamegyei akciójáról számol be a Dimineata hasábjain Vasile Munteanu, a kitűnő tollú román publicista. „A mőcök között” — írja Munteanu — a vasgárda propagandája valósággal tragikomikus méreteket ölt. Tragikus, mert az elveknek még látszatát is elkerülő szájtépés alássa a román parasztság utolsó lelki ellenállási képességét is. És komikus, mert a belpolitikai élet nevétséges vonatkozásait sehol úgy meg nem közelítették, mint a nyugati hegyekben.

Ime, egy jelenet a vasgárdisták választási propagandájáról. Lupsában, összehívták a falu közepére a parasztnak, hogy meghallgassák a vasgárdisták szónokait. Elsőnek egy bajszos, lilásarcu ur szólalt fel. Foglalkozására nézve kocsmáros és a vasgárda tordai lis-

tavezetője. A szónok szótára két kifejezés között váltakozik: tolvaj és rabló. Maniu Gyula és a nemzeti parasztpárt százmilliókat loptak el az államtól. Duca és a liberálisok nem kevésbé. A többi pártoknak, akár voltak hatalmon, akár nem, hasonlóképpen a terhükre jrtak néhány rablást és tolvajlást. A parasztnak rövid uton megtudják, hogy Románia a rablók országa és hogy összesen és kerekén kétmilliárdra rug a politikusok által ellopott pénzek összege. És hogy a dolog szavahihetőbb legyen, a kocsmáros-kapitány ilyenértelmű röpiratokat is osztott szét a parasztnak között.

Az egyetlen becsületes ember a ludasi kocsmáros

Az egyetlen becsületes ember ebben az országban, aki a megnagyobbodott Románia államférfiaival konkurálni képes, a ludasi kocsmáros maradt a ludasi választási fronton. Maniu Gyula és Vaida Sándor a kocsmáros mellett egy szerű delikvensékké zsugorodtak össze. A politikai pártok a vasgárda mellett nem látszottak egyebeknek, közönséges rablóbandáknak.

A kocsmáros azonban nem elégedett meg csupán ennyivel, hanem kis kirándulást rendezett a nemzetközi politikába is. Hiszen sem a vasgárda, sem a ludasi

kupec nem mehetnek el szó nélkül a küli politika égető problémái mellett. És így szólt:

Ki kell utasítani Hoovert az országból

— Tudjátok, tetvérek, hogy kicsoda az a Hoover? Egy idegen és egy áruló! Le vele és szégyelje magát!

A fiatalok zajosan helyeselték. Ugy van! Le vele! Ki az országból ezzel az árulóval! A jelenet több volt, mint elragadó. A böcs amerikai elnök politikai karrierjét derékben törték ketté egy kis tordamegyei faluban. És csak egy hajszálon mulott, hogy ki nem mondották határozati javaslatban Hoovernek Romániából való kiutasítását... Egészen bizonyos, hogy ha a vasgárda uralomra kerül majd, Hoovernek egy percig sem lesz maradása ebben az országban...

Halálbüntetés Briandra

A szomszédos faluban, Bistraban, Aris tid Briandra került a sor. Szegény Briandra, akit most kísérték csak el utolsó útjára, ebben a faluban tolvaj és rabló lett, akárcsak Maniu és Vaida. Egyesek Romániából való kiutasítását kérték, mások viszont egyenesen halálbüntetés kiszabását kérték Aristide Briandra.

Öikének befejezésében Vasile Munteau felhívja a hatóságok figyelmét arra, hogy ez a propaganda valósággal beteges állapotot kreált a mócvideken, amelynek lakói kétségbeesztő nyomorukban könnyen hajlanak a demagógia szíréhangjaira. Megszűnt a hatóságokkal szembeni tisztelet és a gyerekeket arra tanítják, hogy záptojással dobálják meg az áthaladó politikusokat. Ezen az állapoton sürgősen segítenie kell — fejezi be cikkét a kitűnő újságíró, akinek figyelemzetése bizonyára éppúgy pusztába kiáltott szó marad, mint a multban.

Szigoruan megszabták, hogy melyik minisztérium milyen kiadásokat eszközölhet

Bucuresti-Bukarest, július 7. A hivatalos lap dekrétumot közöl, amely megállapítja, hogy mely legsürgősebb kiadásokat szabad a nyugdíjakon és fizetéseken kívül a költségvetés dologi kiadásainak terhére eszközölni. Ezek az elkerülhetetlenül szükséges kiadások tárcánként így oszlanak meg:

Hadügy 63 millió, pénzügy 207 mil-

ió, közoktatás 20 millió, belügy 45 millió, közmunkaügy 3.5 millió, igazságügy 9, földművelésügy 5, egészségügy 7, külügy 12, ipar és kereskedelem 7, miniszterelnökség 1 millió, ez összesen 380 millió. E kiadásokon kívül semmiféle más kiutalás nem eszközölhető és a legszigorubbantiltva is van.

Egyre nagyobb és véresebb arányokat ölt a politikai ellenfelek harca Németországban

Berlin, július 7. A politikai ellenfelek közötti összeütközések tovább tartanak. Hamburgban a kommunisták egyik gyűlését nemzeti szocialisták megzavarták s felvonuló menetüket közúton árasztották el. Több komolyabb sebesülés is történt. A karhatalom gummibotokkal verte szét a szélsőségesek harcban álló nagy csoportjait.

Ludwigshafenben a nemzeti szocialisták felvonuló menetét támadták meg a kommunisták kövekkel, téglákkal és lövésekkel, mire a rendőrség itt is közbelépett s energikus eszközökkel széttergette a rendbontókat. Hat sebesültet kórházba szállítottak.

Halleban este egy nemzeti szocialista egyenruhás fiatalembert a Saale folyóba dobtak. Két rendőrnek sikerült őt kimenteni a hullámokból. A tettes után kutatnak. Duisburgban a politikai ellenfelek revolverharcot vívtak. Tizennégy sebesült került kórházba. Esszenben az utóbbi négy napon a politikai harc halálos áldozatainak száma már hétre emelkedett. Düsseldorfban egy kommunistát kézzel szurással terítették le.

Egyidejű jelentés szerint a lipseki egyetemet nemzeti szocialista diákok rendbontó akciói és politikai ellenfeleikkel történt összezapásaik miatt bezárták.

Korán reggel

Korán delután

Rendkívül olcsón vásárolhat sok ezer maradékot

A. B. C.

az A. B. C.-ben

Strada Neculcea (volt Kornis-utca) 1. sz. alatt. — Bejárat a kapu alatt

Diadalkapukkal, virágokkal fogadja jelöltjeit a szatmármegyei zsidóság

Dr. Fischer József, dr. Klein Miksa, dr. Borgida József, dr. Hunwald Izidor és Sámuel Ignácz nagyszabású beszéde a szatmári zsidó nagygyűlésen

A szilvakartell keserűen a Regátban és Erdélyben

Satu-Mare-Szatmár, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Szatmár megyében hatalmas lelkesedéssel és tervszerű céltudatossággal folyik a Zsidó Párt választási kampánya. Nemcsak a megye képviselő-jelöltjei, hanem a megyei tagozat vezetői is napról-napra bejárják a megye zsidó-lakta községeit, ahol választói gyűléseket és szervező értekezleteket tartanak. A zsidó választók mindenütt zárt egység-vel csoportosulnak a párt zászlaja alá. Turulung, Turti és Halmi községekben a zsidó lakosság apraja-nagyja vette körül magerkezésükkor dr. Borgida József, dr. Katz Izsó képviselőjelöltek és dr. Fischer Samu tagozati elnököt és a helyes-gek egész zsidósága vett részt a választási gyűléseken. Bercu községben diadal-kapu, fehér ruhába öltözött, kezükben virágcsokrot tartó leánykák gyönyörű sor-fala és a község egész zsidósága fogadta dr. Borgida Józsefet, Odoreu, Apa, Media-sul-Aurit és Szinerváralja községekben is

ezzel a szívvel jövő, felszabadult lelke-sedés és ujjongó szeretet hangjai közön-tötték dr. Borgida Józsefet és dr. Jere-miás Jenőt.

Vasárnap Szatmáron volt választói nagy-gyűlés dr. Fischer József tartományi el-nök, a szatmármegyei lista vezetője, dr. Klein Miksa, a párt ügyvezető alelnöke részvételével. A Zsidó Nőegylet nagy-terme szűknek bizonyult a hatalmas tö-meg befogadására és így annak udvarán kellett a gyűlést megtartani. Dr. Hun-wald Izidor lendületes beszéddel nyitotta meg a nagygyűlést, üdvözölte a megjelent vendégeket, majd dr. Katz Izsó képviselő-jelölt jiddis nyelven tartott nagyhatású beszédet. Talmudi citátumokkal alá-támasztva fejtette ki, hogy ha mi nem segítünk magunkon, akkor másoktól se várhatunk segítséget. A zsidó választó a szavazófülkében számoljon saját lelki-ismeretével és önmaga ellen vétekez az, aki megtagadja népi kötelességét.

zsidóság egy jelentéktelen frakciója ré-széről az egységes zsidó front megbontá-sára irányulnak. E frakció mögött nem áll tömeg és azért mindenféle kétes cso-portokkal való egyesüléssel kísérletezik, de bizonyos, hogy ezek a szilvaközök még akkor is elbuknak, ha Fildermann tartja is kezében a pálinkás butykost.

A tagozati elnök figyelmeztetése

Dr. Fischer József nagy tetszéssel és sűrű tapsokkal kísért beszéde után Sámuel Ignác képviselőjelölt, a helybeli Sfatul Negustorese elnöke buzdította a választópolgárokat a zsidó lista melletti hitvallásra. Végül dr. Hunwald Izidor azon figyelmeztetéssel zárta be a nagy-sikerű népgyűlést, hogy nem elegendő, ha a zsidó választók választási igazolvá-nyaikat kiváltják, az sem elegendő, hogy ha a zsidó listára leszavaznak, hanem kötelessége minden öntudatos választó-polgárnak, hogy barátai és ismerősei kö-rében terjessze ezen kötelesség tudatát és a választások után is tartsák ébren a Zsidó Párt iránti érdeklődésüket, hogy

Ha pezsgőt kérsz, vagy bort,
csak ennyit mondj: MOTT!

parlamentari képviselőjük minden komoly kérdésben egy öntudatos, áldozatkész és egységes nagy zsidó tömeget érezzen maga mögött, mert csak ez adhatja meg a pártnak anyagi és erkölcsi erejét és a vezetőknél a szilvárság és a biztonság tudatát. A párt szatmármegyei tagozata a hátralevő időt az eddig még meg nem látogatott községekben tartandó népgyűlések rendezésére használja fel.

Egész Szatmár megye zsidósága nagy lelkesedéssel várja dr. Borgida József látogatását, aki az egész megyében osztatlan szeretetnek és közmegebecsülésnek örvend. Borgida József régi harcosa és úgy hívja a szatmári zsidóság érdekeinek és egyéni kvalitásai mellett eddigi önzetlen és odaadó zsidó közéleti munkásságában leli magyarázatát az az egyhangú lelkesedés, amellyel Szatmár megye zsidósága magáévá tette Borgida József jelölését.

Fuchs Marcell

Dr. Borgida József beszéde

Majd dr. Borgida József képviselőjelölt emelkedett szólásra, akinek beszédét sűrű tetszésnyilvánítások szakították meg.

— A csipkebokor tűzénél — kezdte dr. Borgida József beszédét — azt kérdezte a mi halhatatlan tanítómesterünk, Móse Rabbénu az Örökkévalótól: „Mi onajehi ki élék el Páraj?” Amikor látom zsidó testvéreim irántam való szeretetét és azon óhajukat, hogy én legyek szószólójuk a parlamentben, önkéntelenül is ezek a szavak tolnak ajkamra: „Mi onajehi ki élék el Páraj? Az önké bizalma, az önké szeretete és ragaszkodása visszhangozza szívembe az isteni feleletet: „Ki ehje imoch!” Én veled leszek! Igen, velem lesz a Gondviselés, velem lesz az önké bizalma és ez megacélozza, megsokszorozza erőmet ahhoz a nagy munkához, amely reánk, zsidó képviselőkre várni fog a parlamentben.

Ezután a Zsidó Párt programját és egyéni elgondolásait ismerteti dr. Borgida József és azzal fejezi be nagy éljenezések között beszédjét, hogy hitvány ember az, aki a mai nehéz időkben nem a zsidó összesség érdekeit nézi és nem a zsidó listára szavaz. Ezután dr. Klein Miksa képviselőjelölt magával ragadó szónoki erővel mutatott rá azokra a téves utakra, amelyeken Románia zsidósága a Zsidó Párt megalapítása előtt járt és idegen hálványoknak áldozott. Az eredmény előttünk áll: a zsidóság elszegényedése, jogfosztottsága, az antiszemiták kilengések

amelyeknek a napokban is egy zsidó élet esett áldozatul. Kegyeletes szavakban adózik a zsidó mártir emlékének és a

DR. BORGIDA JÓZSEF, a Zsidó Párt szatmármegyei képviselőjelöltje

nagygyűlés felállással teszi magáévá dr. Klein Miksa megrázó szavait a meggyilkolt zsidóról, aki zsidósága miatt a zsidóságért halt meg.

Dr. Fischer József beszéde

Dr. Klein Miksa beszéde után szünni nem akaró tapsok közepette emelkedett szólásra dr. Fischer József tartományi elnök. Mindenekelőtt hálással megköszöni a szatmári tagozat bizalmát, hogy őt a megyei lista élére állította. Kijelentette, hogy az esetben, ha őt Máramarosban megválasztják, az ottani mandátumot tartja meg és ez esetben Szatmár megyében elnyerendő mandátumról dr. Borgida József javára mond le.

— Nálunk zsidóknál — mondotta — a nemesi levelet maga a nép állítja ki vezetői számára, akkor, amikor bizalmával kitünteti őket. Ez a nemesi oklevél kötelezettségek vállalását jelenti a vezetők részére és ha a nemesség a hagyományok átöröklésében áll, úgy a zsidóság és annak politikai kifejezője, a Zsidó Párt előljár a nemességben a zsidó egység, a zsidó áldozatkészesség hagyományos szellemében igyekeznék megoltalmazni a zsidó tömegeket, a zsidó kisembereket léte-keiket. Csak a Zsidó Párt küzd a zsidó tömegek, a zsidó kisemberek politikai, gazdasági, kulturális és szociális egyenjogúságáért. A Zsidó Párt rövid egy esz-tendő önálló működés útján megbecsülést vívott ki magának nemcsak a zsidó tömegek előtt, hanem az uralkodó nagy-pártok szemében is, pedig a Jorga-kor-mány parlamentjében egy kimondottan antiszemita rezsimmel kellett állandóan éles harcot folytatnia. Jorga bizonyára nem azért szövetségelt Cuzával, mert ez-után akarta biztosítani a cuzisták nehány-

szavazatát, hanem azért, mert szellemi közösségben találkoztak. Amíg ez az anti-szemita szellem uralkodott, a zsidó par-lamenterek súlyos küzdelmet vívtak egy-elmenséges atmoszférájú többséggel szem-ben, amidőn a nagy horderejű gazdasági törvényjavaslatok zsidóellenes tenden-ciáit igyekeztek letompítani és amidőn minden erejükkel előmozdították annak megérlelődését, hogy egy ilyen szellem-től vezetett kormány nem méltó egy modern állam vezetésére.

Az egységbontók szánalmas erőlködése

— Az ujjonnan kinevezett kormány, a nemzeti parasztpárt megtszítelte a Zsidó Pártot, amikor választási kartell aján-lott fel neki. Mi ezt a baráti jóbott úgy tekintettük, mint egy elismerést azért a szolgálattért, amelyet a Zsidó Párt még akkor tett a nemzeti parasztpártnak, ami-dőn fegyverbarátságban kitartott mel-lette, még akkor, amikor hosszú éveken át az ellenzékiesség keserű kenyerét ette. Am a Zsidó Párt vezetői százszor inkább le-mondának képviselői mandátumaikról, ha a zsidó követeléseknek csak egy pontját is sikerült elérni és elhárítottak egy-olyan választási kartellt, amely nem biz-tosította jogos panaszaink orvoslását. A Zsidó Párt ma már az egész ország zsidó-ságának tulnyomó többségét egyesíti ma-gában és erejének és méltóságának tudatá-ban fájdalmasan tekint le azokra a szá-nalmas erőlködésekre, amelyek a regáti

Bucuresti-Bukarest, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Az ország minden részéből beérkező jelentések arról számolnak be, hogy a szilvakartell, amelyet dr. Fildermann, a cukfafőzőkkel, az erdélyi és bá-náti kishoteltulajdonosokkal és a regáti nempolitizáló kereskedőkkel kötött, szomorú bukásnak néz elébe. A jasi Lumea című napilap legutóbbi számában már a „Gazdasági Blokk” felbomlásáról beszél. A lap közli Horia Carp botosani kanosz-ságát. A volt UER-szenátor két napig hiába próbálkozott meggyőzni a Gazdasági Blokk listaletételének szükségességéről a különböző gazdasági testületeket. A grógysszereszek elnöke, Mihaleanu ma-gának követelte a listavezetést és miután ezt Carp nem akarta neki átengedni, az összes patikusokkal együtt kivonult a blokkból.

Sem Botosaninak, sem Gallacnak nem kell az UER

A Sfatul Negustorese vezetősége meg-állapította, hogy az összes tagok szét va-nak szórva a különböző pártokba, tehát nincs értelme a blokkban való részvétel-nek. Miután Rothenberg fodrász, az ipa-rosook elnöke, hasonló közléseket tett, Ho-ria Carp megpróbálta a Gazdasági Blokk jele alatt a botosani UER-listákat jelöl-ni, de nem tudott még annyit embert sem összeszedni, amennyi a jelölésekhez szük-séges lett volna. Erre aztán haragosan elutasított. Hasonló kanoszát járt végig Fildermann dr. Galacban, ahol a Sfatul ülésén azzal fenyegetőzött, hogy a blokk-lista bukása a Sfatul szégyene lesz. Mose Klein, a Sfatul cenzorja, a zsidópárti lista második helyezettje, azt válaszolta erre, hogy a Sfatul nem azonosítja magát a blokkal és hogy a lista bukása az UER bukása lesz.

Szatmáron nem sikerült le-tenni a listát

Hasonló, ha nem még lamentábilisabb körülmények között zajlottak le az UER erdélyi próbálkozásai. Az egyik UER-ki-üldött Szatmárt kereste fel és itt puha-tolózott a város kisipari és kiskereskedel-mi szervezeteinél egy önálló lista letétele érdekében, amelynek természetesen az UER-kiküldött lett volna a listavezetője. Az akció azonban fiaskót mondott. Vala-mennyien, akiket felkeresett, közölték vele, hogy a blokklista letételéről Szat-máron szó sem lehet. Az UER-kiküldött két napi hiábavaló fáradozás után eluta-zott Szatmárról.

Máramaroszigeten még je-lölt sem akadt

Máramaroszigeten a szilvakartell le-tette listáját, még pedig a kartell jelen volt tiszta UER-lista próbálkozik a zsidó szavazatok elhódításával, miután sem a Sfatul, sem a többi gazdasági testületek nem akartak hallani arról, hogy Fildermann doktorral lepakáljanak. Az UER-kiküldöttek azonban ez nem látszott

megzavarni. Letettek tehát egy listát, amelyen a következő nevek szerepelnek: Fildermann, Horia Carp, dr. Kauffmann Sándor és Birnbaum. Hogy a máramarosi zsidóság milyen hallatlan lelkesedéssel fogadta az UER kiküldöttjeit, arra mi sem jellemzőbb, mint hogy a lista másod-ik helyére is Bukarestből kellett jelöltet importálni. A harmadik és negyedik je-löltet, valamint az ajánlókat arról a csuf és visszataszító lélekvasárról szedte össze az UER, amelyet a bukaresti kiküldöttek néhány nap óta Máramarosban berende-ztek. Csak a közelgő választás fogja meg-mondhatni, hogy vajjon azok, akiket Fil-dermannék ehhez az akcióhoz megvásá-roltak, csakugyan az UER-listára adják-e le szavazataikat.

Már a regátban sem értik Fildermann

A szilvakartell egyébként különöské-pen a regáti zsidóság körében keltett kí-nos megdöbbenést. A cukfafőzők szövete-sége ugyanis csak nemrégiben terjesztett egy manifestumot, amelyben arról beszél nek, hogy „a zsidóság kiszívja az ország életerejét”. S a regáti zsidók, akik a múlt-ban Fildermann dr. politikáját követték, sehogy sem tudják megérteni ennek a si-ralmas kartellnek az értelmét. Fildermann dr. éveken keresztül azt prédikálta, hogy a zsidóknak nem szabad önálló politikát folytatni, hanem lehetőleg valamelyik nagy román kormányzópárthoz kell csat-lakozni. Most pedig ezt a jelszót meg-tagadva, egyrészt lecsatlakoznak egészen bizonytalan és jelentéktelen testületek-hez, másrészt pedig mint a máramarosi példa mutatja, az önálló lista gondolatá-tól sem riadnak vissza.

De hátha az önálló lista megfelelő zsidó harci eszköz, miért kellett tavaly annyit gyűlölettel prédikálni az önálló lista veszedelmét? Erre a kérdésre Fildermann dr. legújabb pálfordulásai megadják a ki-merítő választ. Azért, mert az önálló lis-tát a Zsidó Párt és nem Fildermann dr. állította fel. Most az UER egy reményte-len és kilátástalan harcban angazsálta magát a szilvakartellel, Fildermann dr. nagyon is jól tudja, hogy nincs módja arra, hogy bekerüljön a parlamentbe. De odaállítja embereit a legfantasztikusabb jelölőlistákra, hogy ezzel is próbálja a Zsidó Párt esélyeit gyöngíteni. Nem fon-tos az, hogy az UER emberei nem kerül-nek be. Csak a Zsidó Pártot lehessen a két százalék elérésében megakadályozni. Ez a destruktív politika fogja végleges-halálos ítéletét megkapni a közelgő vá-lasztásokon.

Siessünk kiváltani választói igazolvá-nyunkat, hogy előre biztosítsuk a ma-gunk egyéni jussát a zsidó lista győzel-mében, amely mindannyiunk győzelme.

Élők és halottak

*

A tavalyi választások napjaiban egyik szigeti barátunk megkérdezte a kormány egyik terrorlegényét: „Mondd, kérlek, hol és mikor szavaznak a halottak. Szeretnék az apámmal találkozni. Bizonyára őt is kiemelik sírjából és leszavaztatják a kormányra.”

Szigeti barátunk halott apját valószínűleg le is szavaztatták. Szigeten ez így szokott lenni. A liberálisok vezették be. Lehet, hogy az idén nem fognak szavazni a halottak. De ha kiszállnának sírjaikból a szigeti zsidó temető lakói és kezükbé vennék a forgalomban futkosó szavazólapokat, amelyekben 12 darab zsidó képviselőjelölt szerepel, — bizonyára újra meghalának a meglepetés szélütésétől. Hamarjában azt hinnék, hogy a világ kifordult a sarkából és most minden fordítva van, mint akkor, amikor még ők is „élő” szavazóhoz tartoztak. Visszafordulnának ijedtükben és menekülve szállnának vissza a halál birodalmába.

Régen csakugyan fordítva volt minden. A zsidók már maguktól tudták, hogy a kormányra kell szavazniok, mert a prefektus ur így mondotta a hátközségi elnököknek. Egyszerre aztán egy idegen férfit tünt fel a máramarosi legek tájékán és közönséges zsidó jelöltként merészkedett fellépni a képviselőválasztásokon. Óriási vihar tört ki. Zugolódta a zsidók, akiknek szokatlan volt az, hogy egy zsidó kérje az ő szavazataikat és zugolódta azok, akik megszokták már, hogy hajcsármódra kergessék a zsidók engedelmessé báránynyáját a szavazóurnák elé.

— Menj vissza, jóember, ne bántsd benünk, a jóisten tudja, mi lesz ebből, ha a prefektus ur ránsuhintja ostorát. Menj, menj jóember...

Mondották félő alázatossággal a jó báránnyok. Hajlott hátuk tömege csordamódjára kuszott el és magárahagyta nagy csudálkozásában az idegenből jött testvért. Am az idegen megjelenése még is erős nyomott hagyott a lelkekben. A meghajlott gerincek emelkedni kezdtek és lassan-lassan megváltozott minden. Megtört a jég. Uj nap bukott fel az elnyomottak egére, amelynek melege felébresztette a szunnyadó életerőt és ezek az erők kétszer is győzelemre vitték a nép ügyét, amelyet a távolról jött, de immár a lelkekben lakozó testvér képviselt.

Igy történt meg aztán, hogy a köztudatba vésődött a népek ama ősi joga, hogy a maga fiát küldje oda, ahol az ő sorsa és élete fölött döntenek...

A szigeti zsidó temető lakója hiába próbálna újra örökálmra hunyni szeméit. Ide-oda hányódna, vetődne sírjában az élet világában látott furcsaságok miatti nyugtalanlásában.

— Kik ezek a zsidó emberek, akik az én fiam képviselést kérik maguknak? Ki hívta és ki küldötte őket?

— Halott zsidó! — nyugodj meg és pihenj békében. Nem a Te gyermekeid hívták őket. Azok küldték ezeket, akik a Te idődben kergettek Téged és testvéreid a szavazóurnákhoz. Ezt pedig ma már nem lehet megcsinálni. A Te gyermekeid jóvátették apaik bűnét és szolgaságát. Magukra ébredtek és szabadabbá tették akaratukat. Tudom, Te csodálkozol ezen, Te nem érted ezt. De ez így van. És ennek így kell lennie. A Te fiaidnak népe nem szolgasereg többé és megszűnt a mások kénykedvének kiszolgálója lenni. Öntudatra ébredt...

— Halott zsidó, érted ezt? Tudod-e mi a szabadság? Nem... nem... Te ezt nem érted. Hát értsd meg, ez az, amit Tőled és testvéreidől elraboltak és ez az, amiért most a Te gyermekeid öntudatosan harcolnak... Nyugodj meg és pihenj békében.

De ti élő halottak, kik sötét kísértetként bujkáltok az élők lelkei között. Mit akartok ti ott? Nem látjátok, hogy ezek az emberek élni akarnak az élet jogaiért és nem akarnak többé szolgák lenni. Mért akartjátok édes méreggel elaltatni őket? Ti maradjatok csak házizsidók, urak szolgái, mi nem fogunk megzavarni benneteket az alamizsna emésztésé-

ben, csak meg ne akadjon a torkotokon. De ne arnyékoljátok be szolgalelketekkel azoknak lelkét, akik szabadon akarnak élni jogaikkal.

Ti pedig zsidók, igazak, hamisítatlanok, menjetek akaratosan előre, emelt fővel és egyenes gerinccel a szabadság

utján. Titeket már nem fog megtéveszteni senki emberfia és semmi hazugság, még akkor sem, hogy ha a ti elpártolt véreiteket tartják hamis álarcként elébetelek...

Mert amott a pártok zsidói állanak, itt pedig a zsidók pártja! (d. h.)

A Zsidó Párt ifjusági szekciójának tisztújító közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Az ifjusági szekció vezetősége abból a megfontolásból kiindulva, hogy az ifjusági szekció munkássága a párt keretében csak akkor lehet eredményes és az ifjuság speciális óhajai és célkitűzései csak akkor valósulhatnak meg, ha sikerül az ifjusági szekció aktivitásába a zsidó ifjuság minden rétegét bevonni, elhatározta, hogy még a választások előtt vezetőségének reaktíválása érdekében megtartja ezévi tisztújító közgyűlést. A lelépő vezetőség azzal a felhívással fordul a zsidó ifjuságot alkotó különböző irányzatu csoportok vezetőihez és tagjaihoz, hogy a vezetőség eme nemes és általános érdekű szándékát azzal támogassák, hogy az ifjusági szekció vezetőségébe magukat képviseltesk és tagjaikat, az érdekeik megvédésében mindenkor szívesen rendelkezésükre álló ifjusági szekcióba való belépésre késztesk.

A közgyűlés f. hó 11-én este 9 órakor a Neolog Elemi Iskola Cal. Reg. Ferdinand 54. sz. alatti nagytermében lesz megtartva, a következő napirenddel.

1. Elnöki megnyitó.
2. Dr. Kertész Jenő a Zsidó Párt kolozsmezei tagozati elnökének beszéde.
3. Klein Elijahu főrabbi beszéde.
4. Jámbor Ferenc, a Zsidó Párt tartományi főtítkára ismerteti a Zsidó Párt és az ifjusági szekció közötti kapcsolatok lényegét.
5. Dr. Dénes László az ifjusági szekció tartományi elnökének felszólalása.
6. Hermann Dezső az ifjusági szekció tartományi főtítkárának felszólalása.
7. Grün Izsák, az ifjusági szekció kolozsmezei elnöke beszámoló az ifjuság multévi aktivitásáról.
8. A felmentvény megadása.
9. Uj vezetőség választása.
10. Uj választmány választása.
11. Esetleges indítványok.
12. Záró vita.

Az ifjusági szekció közgyűlése iránt máris igen nagy érdeklődés nyilvánul meg és minden valószínűség szerint az összes kolozsvári zsidó ifjusági szervezetek teljes számmal fognak a Zsidó Párt ifjusági szekciója mellett demonstrálni.

KÖZGAZDASÁG

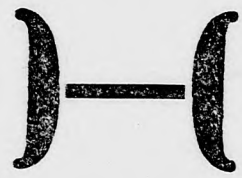
Még e hónapban megkezdődnek a román-olasz kereskedelmi tárgyalások

Bucuresti-Bukarest, július 7. Az Olaszországgal kötött kereskedelmi egyezményünk három évre kötött, azonban a szerződésben foglalt tarifális egyezmény csupán két évre szól és rövidesen lejár. A vámtarifa megállapodás Romániára nézve rendkívül nagy fontosságú kérdés, mivel Romániának ugy a kivitelben, mint a behozatalban rendkívül élénk forgalma van Olaszországgal. Eppen ezért nagy figyelmet kelt közgazdasági körökben, hogy a kereskedelmi szerződés még érvényben lévő harmadik esztendőjében milyen tarifális megállapodást sikerül Olaszországgal kötnünk.

Az erre vonatkozó tárgyalások ennek a hónapnak a második felében kezdődnek és színhelyük Róma lesz. A kormány elhatározása szerint a tárgyalásokra nem küldenek ki nagyobb delegációt, mivel az rendkívül nagy költséget és megterhelést jelent. hanem utasítják a római követséget, illetve az ott állomásozó gazdasági tanácsost, Porn Edgart, hogy a tárgyalásokat kezdje meg az olasz megbízottakkal.

Ezek a tárgyalások különösen nagy jelentőségűek lesznek a Bácságra nézve, mert ezeken fog eldőlni a bácsági élőállatkivitel legfontosabb piacának jövője.

Váltsa ki sürgősen választói igazolványát!

Ez a Zsidó Párt jele! A zsidó egység szimbóluma! Minél nagyobb ez az egység, annál súlyosabb a zsidó képviselő ereje.

Minden zsidó önmagát becsüli meg, amikor a zsidó listára adja szavazatát!

EGYESÜLETI ÉLET

A Zsidó Árvagondozó kolozsvári csoportjának közgyűlése beszámolója

Az Árvagondozó kolozsvári csoportja f. hó 5-én a Salom Klub helyiségében tartotta meg rendes évi közgyűlést.

Dr. Leitner Fülöp elnök, miután röviden vázolta az elmúlt év munkásságát, hangsúlyozottan kiemelte a tihucui nyaralótelep fontosságát, rámutatva arra a sajnálatos körülményre, hogy a zsidó árvák ezidén sokkal nagyobb mértékben és nagyobb arányban vannak egészségileg leromolva, mint máskor. Felhívja a közgyűlés figyelmét arra is, hogy a szegény polgári gyermekeknek sokkal inkább fenn áll az egészségi leromlás, mint az árváknál és hogy azok 8—10 kg. súlyhiányt mutatnak. Az Árvagondozó jövő célkitűzése az lesz, hogy legalább ezen a téren ne csak árvavédelmet, de általános gyermekvédelmet teljesíthessen és reméli, hogy a társadalom hozzájárul, hogy az anyagiak ne legyenek e nemes célkitűzés akadályai.

Ezután Grünwald Géza főtítkár olvassa fel a títkári jelentést, amelyben rámutat sokoldalú tevékenységre és segélyezési módokra, amelyekkel az Árvagondozó Egyesület az árvákon segíteni igyekszik, így például a nyaraltatás egyik legfontosabb akciója, mert nemcsak anyagi támogatást jelent, hanem a beteg gyermekek szervezetének ellentállóképességét is nagy mértékben fokozza. Ennek eredményeképpen tudható be — Leitner dr. elnök szerint —, hogy bár az árvák nagyrésze tudóbajos környezetből kerül ki, az árvák közt még sincs tudóbajos gyermek. Ezenkívül a tél folyamán 35 kabátot, 99 pár cipőt és némi téli ruhát, 50 mázsa fát, nagyszegű tan- és gyógysegélyt osztottak ki támogatóik között.

Steiner János pénztári jelentése és dr. Neumann Vilmosné ellenőri jelentésének felolvasása után a közgyűlés a következő új vezetőséget választotta meg:

Elnök dr. Leitner Fülöp, díszelnök Neuberger Zsigmondné, társelnökök Kertész Mártonné, Kelemen Bernát, Klein Gyula, alelnökök Sipos Jenő, Hoffmann Imre, pénztárnok Steiner János, főtítkár Grünwald Géza, títkár Stark Rózsa, ellenőr Boros Samu és dr. Neumann Vilmosné, jogtanácsosok dr. Erczmann, dr. Fenichel József és dr. Horváth Jenő, vigami biz. elnök Kertész Mártonné, alelnök Roth Miksáné.

Mindenki, aki a közeljövő alakulását érdeklődéssel szemléli, kettőzött figyelemmel kíséri a július 10-én megtartandó Sómér kerti ünnepélyt, melynek rendezősége fíradhatatlanul dolgozik az ünnepély sikere érdekében. Az ünnepély vasárnap d. u. 5 órai kezdettel, gyermekdelutánnal kezdődik. Gyermekszínpad, gyermek táncverseny, Sebertyén-féle bábszínház és számos szórakoztató sátor és több más megjelölés. Este 8 óratól reggelig tartó tánc a Joug Boys Band Jazz kintő zenéjére. Az ünnepély helye: Zajzon-kert (Motilor 30.)

Nincsen időnk, nincsen pénzünk költséges kirándulásokra? Van! Cege után Románszentgyörgy legújabb kirándulásunk célja. Havasoktól és csörgedező patakoktól körülvett utakon megyünk a román hegyek gyöngyébe, Románszentgyörgyre. Egy napot élvezzük mi is Románszentgyörgy gyógyító vizét, levegőjét és festői szépségét. Indulás szombat este 11-kor Laydától. Érkezés Szentgyörgyre reggel 3 órakor. Visszaút vasárnap este 8 órakor. Utiköltség oda-vissza csak 150 lej, mely összegben az elszállásolás költséget is befoglaltatnak. Jelentkezni lehet naponta 3—6 között péntekig Spéternél a Herczeg-gyárban (tel. 548.), vagy a lakáson: Unió ucca 10. Aki velünk jön, a valani fogja, hogy „Der schönste Tag der Woche ist das Wochenende... das Wochenende“.

A Zsidó Párt a zsidó nép egészséges élet akaratának a megtestesítője. Akiben él ez az akarat, az a zsidó listára adja szavazatát!

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

Megdöböntő politikai hármasság történt tegnap Buzăuban

Egy volt liberális képviselő revolverrel megsebesítette a város egyik nemzeti parasztpárti tanácsosát, aki erre a képviselőt is sógorát is megölte. Politikai vitából fejlődött ki a véres tragédia

Bucuresti-Bukarest, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Hogy milyen túlfűtött hangulatban indul a választási küzdelem, annak első bizonyítékául az a tragikus esemény szolgál, mely tegnap játszódott le Buzăuban. A népes városban napok óta a pártok korteseinek csoportjai cirkálnak és a központi delegátusok mint mindenütt, itt is sorra tartják szavazófógo beszédeiket a különböző helyiségekben. A kortesek táborozóhelye a főtéren lévő Pitis vendéglő, ahol tegnap délután is különböző csoportokba verődve tárgyaltak az egyes pártok korifeusai. A tárgyalásokból hamarosan éles vita fejlődött ki az egyes pártok kortesei között és a veszekedés olyanira elfajult, hogy a kortesek poharakkal és szódásüvegekkel kezdtek egymással közelharcot.

Eldördül az első revolver lövés

A küzdelem pár perce folyt és a vendéglős hiába próbálta lecsillapítani az egymással farkasszemet néző csoportokat. Egy pillanatban meglepő fordulata támadt az összeszóllalkozásnak.

Felugrott a helyéről Alexandru Ionescu Bradeanu volt liberális képviselő és revolverrel rálőtt Boianciu városi tanácsosra, akivel régi személyi ellentétei vannak.

A revolverlövés a helyiségben óriási bonyodalmat keltett. Mindenki Boianciu segítségére sietett,

a súlyos gyomorsebet kapott városi tanácsos azonban kitépte magát kezeik közül és vérző sebével lakására rohant.

Itt magához vette revolverét és még volt annyi ereje, hogy a törvényszék épületébe menjen, hogy a vezetőügyésznel feljelentést tegyen merénylője ellen.

Boiancea véres busszuja

Amikor a vezetőügyész előszobájába ért, itt már találkozott Bradeanuval és annak sógorával, Neagu kapitánnyal, akik a tiltott fegyverhasználat ügyének tisztázására szintén a vezetőügyészhez jöttek.

Amikor Boiancea meglátta Bradeanút, előkapta revolverét és a volt képviselőre lötte, majd golyót küldött Neagu kapitányra is. Mindkét lövés talált és úgy Bradeanu, mint Neagu kapitány súlyos sebekkel összeestek.

Boiancea harmadszor is löni akart, de a revolver csüttörtököt mondott. Ezután ő is eszméletlenül esett a földre, a súlyosan sebesült másik két ember mellé.

Dr. Anghelescu operál, de Bradeanu meghal

A törvényszék épületéből kórházi autón szállították el a borzalmas szerencsétlenség áldozatait. Bradeanun még az éjjel folyamán Anghelescu volt liberális közoktatásügyi miniszter műtétet hajtott végre, aki mint ismeretes, Bradeanu Ionelt is megoperálta. A volt miniszter operatóri készsége ezúttal sem bizonyult jobbnak, mint a volt miniszterelnök esetében, mert az operáció Bradeanun sem segíthetett. A volt képviselő rövid szenvedés után kiszenvedett.

Rendkívül súlyos azonban a másik két sebesültnek, Boianceanak és Neagu kapitánynak állapota is és az orvosok nem biznak felépülésükben.

Egymásra tölják a felelősséget a pártok

A megdöböntő körülmények között történt háromszoros politikai merénylet a nemzeti parasztpárt és liberális

párt tagjai között országsherte a legnagyobb megdöbbenést váltotta ki. Ter mézetesen mindkét párt vezetői az ellenfélre hártják át a felelősséget. A liberálisok szerint a revolverlövést a nemzeti parasztpártiak provokálták, mert Bradeanu önvédelemből használta fegyverét Boianciu ellen. A kormánypárt részéről viszont éppen az ellenkezőjét állítják. Pompiliu Ioanitescu a buzăui párttagozat elnöke és listavezetője egy véleményen van párthíveivel abban, hogy a volt liberális képviselő kezdte a botrányt.

Anghelescu ismét verekedő gárdát létesített, amelynek feladata lenne, hogy mint az előző választásokon is történt, megfélemlítse a nemzeti parasztpárt embereit.

A tegnapi sajnálatos eseményekhez is az Anghelescu féle választási gárda terroristikus fellépése vezetett.

Két amerikai óceánrepülő közbeni leszállás nélkül, tizennyolc óra alatt tette meg az utat Newyorktól Berlinig

A pilóták tegnap este továbbfolytatták világszerte repülőutjukat Moszkvába

Berlin, július 7. Mattern hadnagy és Griffin kapitány, az amerikai hadsereg tisztjei, akik tegnap Newyorkból kiindulva világszerte utra startoltak, hogy Post és Gatty amerikai óceánrepülőik világrekordját megdöntsék, leszállás nélkül elérték utjuk első szakaszának célját, a tempelhofi repülőteret. A két pilóta, akik az újfundlandi Harbour-Gracénál hagyták el az amerikai kontinenst 11 óras óceán feletti repülés után elérték az északírországi Ulsterben lévő Donegall, majd Írországon és Anglián át közbeni leszállás nélkül tovább szálltak az Északi tenger felett.

Délután félnegy órakor átrepülték Hannovert és öt perccel háromnegyed hat előtt megjelentek a tempelhofi repülőter felett, ahol tiszteletkört irtak le az érkezésüket váró tömeg tiszteletére, majd simán földre szállottak.

A gép leszállása pillanatában felvonták a repülőter árbcára az amerikai lobogót és a zenekar az amerikai himnuszot intonálta. A két repülő a közönség éljenzése közben szállott ki gépéből s hallgatta az üdvözlő beszédeket.

Ez az első eset, hogy amerikai pilóták leszállás nélkül elérték Berlint. Utjuk 18 és háromnegyed órát vett igény

be, ami az óriási távon az eddigi legjobb teljesítmény. A pilóták közben intézkedtek üzemanyaguk pótlása iránt. Mattern hadnagy, a pilóta alig látszik fáradtnak, míg Griffin kapitány, a navigátor, aki az egész légi út alatt benzintartályok között feküdt, kimerültséget mutat. Elmondották, hogy az időjárás kedvezőtlen volt. Viharos szél időnkint a hullámokig lenyomta gépüket. A pilóták éhesek voltak, mert kevés ételmi szerkeszletük elfogyott. Étkezés és üzemanyagpótlás után az amerikaiak este 9-kor folytatták világszerte repülőutjukat Moszkva irányába.

Levették a politikai kérdést az ortodox központi iroda ötvenes bizottsági gyűlésének napirendjéről

Az ötvenes bizottság súlyos határozatot hozott a szatmári hitközség mai vezetősége ellen

Oradea-Nagyvárad, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Az ortodox központi iroda ötvenes bizottságának éjszakai gyűlésén, amely a hajnali órákba nyúlt bele, az első szónok Teitelbaum Joel nagykarolyi főrabbi volt, aki a gabella ügyvel kapcsolatosan kifejtette, hogy figyelembe kell venni a helyi viszonyokat és el kell kerülni azt, hogy a központi iroda függő viszonyba kerüljön a hitközségekkel. A Vaad Harabbonim hatáskörébe kell iktatni a gabella végrehajtásának ellenőrzését és az kell, hogy szankciókat alkalmazzon a konferecia határozatait végre nem hajtó hitközségek ellen.

Wesel Albert főrabbi elnök ezután felolvasta a gabella ügyben hozott határozatot, mely szerint azokban a hitközségekben, ahol tíz napon belül nem hajtják végre a gabella-inkasszót ott életbe léptetik a metszők letiltására vonatkozó szankciókat. Elismeréssel adózik a kolozsvári hitközségnek, amely elsőnek vezette be az irodai gabellát és példaként állítja ezt a többi hitközség elé.

Ezután a szatmári hitközség évek óta dúló ügyére került a sor. Ismeretes, hogy Teitelbaum Joel főrabbi hívei hatalmas kampányt indítottak a mai vezetőség elmozdítására, mely szerintük utjában áll annak, hogy Teitelbaum főrabbi elfoglalhassa a szatmári rabbiszéket. A harc már odáig ért, hogy a nagykarolyi főrabbi hívei új hitközség

alakításának kereteit kezdték kiépíteni. Az ötvenes bizottság ülésén Drummer Sámuel deklarációt olvasott fel, amelyben illegálisnak minősítette a szatmári hitközség mai vezetőségét és felhívta a központi irodát, hogy semmisítse meg a vezetőség illegálisan történt megválasztását. Ha a „Din Tora“ alapján nem írjuk ki az új választásokat, úgy engedjük meg, hogy mint önálló hitközség kezdjék meg működésüket. Ha harminc napon belül a vezetőség nem tüzi ki az új választásokat, akkor automatikusan el kell hagynia helyét.

Gábel Sándor kéri ennek az ügynek a napirendről való levételét. Joszovits Lipót kifejti, hogy Szatmáron annyira elfajult a harc, hogy ha az iroda nem tud rendet teremteni, úgy bekövetkezik a teljes szakadás. Friedmann Ferenc ellenzi ennek az ügynek nyílt plénumon való tárgyalását.

Ezután Teitelbaum Joel főrabbi szólalt fel. Kifejti, hogy a szatmári hitközségi harc immár négy éve dúl. A vezetőség mindig elodázta a kérdés rendezését és a központi iroda jóvoltából is halasztást szenvedett az ügy tisztázása.

A hitközség nagy részének egyáltalán nincs helye az ortodoxiában. A vezetőség nap-nap után mellőzi a vallásügyi intézkedéseket, nem respektálja a dimtórát és a rab-bikat.

Nincs azon a véleményen, hogy a hit-

község elszakadását nem lehetne keresz-tül vinni. Olyan hitközség, ahol vallási kérdésekben kétféle felfogás uralkodik, ott kettő kell választani az ellentétben álló elemeket.

A mai vezetőség nem érdemel meg kiméletességet a központi iroda részéről.

Wesel főrabbi elnök bejelenti a határozatot, mely szerint amennyiben a szatmári hitközség vezetősége négy héten belül nem írja ki az új választást úgy az új hitközség vezetőségének jogában áll beállítani új metszőit, a mai vezetőség mandátuma pedig megszűnik és helyébe ideiglenes vezetőség állítandó. Utolsó kísérletként, a béke helyreállítására egy négytagú bizottságot küldött ki, amelynek tagjai: Adler József segesvári főrabbi, Joszovits Lipót, Ordentlich Ferenc és Ullmann Miklós.

Ezután a politikai kérdésre került a sor. Friedmann Ferenc felszólalása után Wesel főrabbi felolvasta az értekezlet határozatát, amely megállapítja, hogy a központi iroda csak hitéleti kérdésekkel foglalkozik és így a politikai kérdést leveszi a napirendről.

Wesel főrabbi felhívta az ortodox választókat, hogy zsidó szívük sugallata szerint szavazzanak a választásokon és bejelenti, hogy a központi iroda szék-helyét már át is helyezték Kolozsvárra. Az értekezlet ezzel befejezést is nyert.

3 nagy előnye van a
PEBECO
FOGPASZTANAK

1. Megóvja a fogak ragyogó fehérségét és egészségét.
2. Semlegesíti a káros szájsavat.
3. Údítólag hat és megszünteti a kellemetlen szájszagot. Emellett teljesen ártalmatlan.

Palesztinai utinapló

XI.

Ain Charod. A Jordán-művek. Tiberiás. Kinereth-tava. Száfed

Kfar Gideontól pár kilométerre a legvirágzóbb kolóniák fekszenek: Tel József, Bét Alfa, Kfar Jöchezkel, Geva, Kumi és Ain Charod. Amerre a szem ellát, dus gabonaföldek, takarmány és gyümölcsösök. Az öntözés kérdése is teljesen meg van oldva. A kolóniák között egy ösvérhátton vágató tíz év körüli fiúcskát állítottunk meg. Megkérdeztük, hova megy, mire heberül felelt, Afulába vágat a postáért. Gyönyörködve néztünk a barnaképi, izmos ember után.

Ain Charod

Ain Charod kolóniába futottunk be. Nagy csapat gyerek fogadott, jókedvű kiabálással, egy-kettőre megszálltak az autó feljáróját, kezelésbe vették a motort, míg mi egyet-mást megnézegettünk. Ain Charod egyike a legnagyobb kollektív gazdaságoknak. 1921-ben alapították, főleg gabona-, konyhakert- és gyümölcs-termeléssel foglalkoznak benne, nagy tej gazdaságuk van, de szőlőt és grabe fruit is termelnek. Ain Charodban 400 család él. Saját gyáraik vannak és itt van a nagymalom is, mely az Émek terményeit feldolgozza. A berendezkedés ugyanaz, ami Kirjath Anavimban, azzal a különbséggel, hogy itt minden bőségsébb, miután ez régebbi kolónia és sokkal nagyobb. Az óvodában például pianino is van. Ain Charod megengedheti már ezt is magának. A gyerekek éppen uszonnához készültek, az egész terület és uszonna-kiosztást egy kiesi 4 éves leányka végezte, a napos, míg a többiek türelmesen vártak. Ennivalóan bájos volt, ahogy apró kaesóval hordta ki a csészéket és sorba állította az asztalon. Egy kicsit zavarba jött az idegenek látára, de hamar legyőzte zavarát és ügyesen végezte teendőjét.

A Jordán

Az óriási konyhán asztalnagyságu tepsükben faszírozott sült vacsorára; olyan a konyha, mint egy gyár, sokan dolgoznak benne, mind nők. Egy főzőnőtől megkérdeztem, hogy mi történik, ha valaki nem tud, vagy nem akar faszírozottat enni vacsorára. Megnyugtató, hogy azok kapnak egyebet, sőt diétásan is főznek, hisz ennyi ember között beteg is akad mindig. Különös örömmük telt a gyermekek keretjében. Konyha- és virágkertjük van az apróságoknak, egyedül művelik meg, mindegyik a maga kis parcelláját és egyik szebb, mint a másik, ami nem is csoda, oly ügyesen kezelik az ást, kápat, gereblyét és üntőt, hogy a nagyokat is megszégyenítik. Talán kacagó jókedvűktől lesz még szívesebb a virág és a dusabb a vetemény. Az Émek tele van kolóniákkal. Egy hat és emberre, mint nyüzsgő hangyaboly, mindenütt munka és vasakaratu szorgalmas kezek hártanak el minden akadályt az élet és teremtés útjából. Alighogy elhagytuk a zsidó tulajdonban levő földet, műveletlen legelőkn és földes járunk ismét. Egészen fekete beduinok ügetnek ösvérhátton, a nagy hőség dacára bebegyóltat fejfel. A Jordán folyó keskenyedik elénk s a feltűnedező férfiakról és leányoktól kiabálva tudakoljuk meg, hogy kifélék. Nagyon jó érzés, amikor a szél heber szavakat hoz felénk.

Ruttenberg művei

Esteledik már, hatalmas daruk kotorják a Jordán fenekéről a földet és éles esikorgással borítják ki a partra. A Ruttenberg-művek gigantikus méretei bontakoznak ki a Jordán és Jarmuk folyók ölekezéséből. Ez már Transzjordánia. Gyönyörű pálmákkal övezett virágos udvaron várunk a mérnökre, aki elvisz a turbinákhoz és értelmet ad a szörnyeteg gépeknek és motoroknak, melyek minket lenyűgöznek és ámulatba ejtenek. Huszonhétméteres vizesést produkálnak a Jordán és Jarmuk folyóból és ez a vizesés az alapja egész Palesztina és Transzjordánia villamos műveinek, amelyet a zseniális mérnököknek sikerült úgy megoldani, hogy zavar még a legnagyobb szárazság idején sem állhat be. A lettországi mérnök mesélte, hogy a beduinok sehogysem akarnak beletörödni a villamoság mindenható-ságába és dacára annak, hogy minden faluban dobszó és falragaszok figyelmeztetik a népet, hogy őrizkedjék a villamoshuzalok érintésétől, nem egy esetben találtak már halva a vezetéken beduinokat. Egészen ránk esteledett, mikor bucsut vettünk az elektromossá-

birodalmától.

Arab vidéken hazatérő juhnyájak és nagyhasu, sétáló effendik egy arab falu sátrai között maradnak mögöttünk. A Ruttenberg-művek fénykörtéi világítanak cikk-cakkosan az estébe. Csendes a táj, mikor Dagania kvuca mellett elhaladunk. Szunyogok csapódnak be az autó nyitott ablakán.

Jam Kinereth

Itt van a Kinereth tó. Még az estében is melegebb a levegő. Tiberiásba érünk, mely a Kinereth tavával együtt 200 méterrel mélyen fekszik a tenger színe alatt. Tiberiásnak 8-9000 lakosa van. A lakosságának 65 százaléka zsidó. Hires melegforrások gyógyító hatásúak. Egy amerikai zsidó társulat foglalkozik azzal, hogy nagyszabású gyógyfürdőt építsen ott. Az éghajlat itt valószínűleg tropusai és amikor reggel indulásra készülünk, esodálkozva konstatáltuk, hogy itt már erősen benne vagyunk a nyárban. Tiberiásban van a nagy tudós, Maimonidesz sírja. Kegyeletlen adóztunk emlékének. Egy elhagyatott régi kertben omladozó imaház előtt elkerítve, magas fehér sírhant, mögötte a falban márványtábla, amelynek felirata emlékeztet arra, hogy egyszer megtagadták a talmudividókat, később halála után rehabilitálták. A sírhant egyforma nyugalmal türi, bármit irnak is föléje. Tiberiásból egy kis kiterő Száfed zsidó városba indultunk. Kapaszkodva liheg fel az autó és a legszebb tájkép gyönyörködött bennünket. A kék Kinereth tava a völgyben, dombok lejtőjén gazdag olaj faerdők hús szellőt hajtának és Tiberiástól 19 kilométerre ismét hűvösebb fordul az idő. Transzjordánia mögött Sziriából szikrázva kéklik a nagyogó napsütésben egy hófödte hegyesucs. Felemelően szép látvány, nincs ennél szebb Svájcban sem, mondják utitársaink, kik már jártak ott. Szemeink elragadtatással kísérik a fenséges utat, mintha körülfutnánk a Kinereth taván, úgy néz ki. Nyugodtan fekszik a völgyben és sajnálkozva lát-

juk, hogy elmarad tőlünk, ahogy az autó egyhangú zakatolásban fut tovább.

Rosch-Pinah kolóniába érünk. Ez Rotschild telepítés és arab lakosokat is láttunk benne. Az ut két oldalán pálmák sorakoznak, buja növényzet, dohány, olaj, szőlő és gabona. Egy özvegy-asszony kis bodegájába tértünk be reggelizni. Akármerre jártunk, Herzl lépet mindenütt látható az Ereben. Itt is láttuk, még pedig Vilmos császár és Ferenc József képei mellett.

Magasan ivelt már a nap, mikor Száfed meglehetősen sivar határába értünk. Megint kánikulába érkezünk és fehér porban gördült az autó Száfed nyomorúságos utcáin. Pillanatok alatt három-négy idegen vezetett ajánkozott, egy rongyos bőcherre esett a választásunk és gyalog indultunk a régiségek megtekintésére. Száfed híres városa a talmudivi böceseknek, ós-régi város. A keskeny hepe-hupás utcákon öreg, penészes arcu zsidók és arabok, az üzletek arab szokás szerint egészen nyitott előrésszel és sok piszokkal. Asszonyok fekete-sárga esikoszorúval, burkolt fejfel járnak. Ez legyen a talisz őse.

Simon bar Jochai sírja

Majd 800 éves, különösen érdekes templomba megyünk, lehetetlen szűk sikátorokon, innen látszik rabbi Simeon bar Jochai sírja a hegyoldalon, ahova ezrivel zárandokol a zsidóság a világ minden részéből. A 800 éves templom helyén tanult állítólag rabbi József Caro, a Sulchan Aruch szerzője. A 929-es pogrom helyén nehéz szívvel hallgattuk böcherünk elbeszéléseit. Most nagy vásár esarnok épül ott, ahol a legnagyobb pusztítás volt. Apró, szegényes viskók szomorkodnak amerre nézünk, gettóélet, gettóbanat. A böcher lázadók és elmondja, hogy 1929-ben annyira biztak az arabokban az elarabosodott zsidók, hogy nem akarták igénybe venni a zsidó részről felajánlott segítséget. Ezért történt az, aminek nem kellett volna megtörténnie. „Pedig hiába gyűlölik a cionistákat, a fiatalok között mégis sokan vagyunk cionisták és sok böcher megy el már chalucnak, minden ellenkezés dacára is. Ez nem élet, ahogy mi élünk” — mondta végül a fiatal fiú s mi láttuk már az utat, amelyen ez a böcher haladni fog: az élet útján...

Weinberger Nándorné

kos fehér családi műsor, úgy, hogy garancia mellett minden fiatal urileány megnézheti.

Műsorát és társulatát Salomon Béla úgy állította össze, hogy a mindig szenzációs sikerű erdélyi turné az idén még tökéletesebb és gazdagabb legyen, mint eddig volt. Salomon Béla legkittinőbb szerepeit játssza el Vadnai László: A zseniális trükk, Lőrincz Miklós: Nem tudok hazudni, Vaszary János: Csak merni kell, László Miklós: Új üzletág, stb. című bohózatokban. Temérdek tréfa, blüett, humoros jelenet szerepel még a háromórás műsorban, amelyekben Ditróy Ica, Götz Erzsé, Süss Öly, Komlós Vilmos, László Miklós, Mészöly Tibor, Rónay Géza szerepelnek.

Jegyek elővételben kaphatók.

Löwy Bella és Rosenblatt Rózi hangversenye. Löwy Bella és Rosenblatt Rózi nagy érdeklődéssel várt hangversenyüket július 14-én este tartják meg a katolikus gimnázium dísztermében. A ki-

vételes tehetségű énekesnők fellépése ze nei eseménye lesz Kolozsvárnak, mert két kiforrott technikájú, tökéletes iskolázottságú énekesnőt ismer meg. Löwy Bella és Rosenblatt Rózi műsora is valószínűleg a legszebb operáriákat éneklők. Martini és Pergolese dalokat Rosenblatt Rózi, Gluch és Conti dalait Löwy Bella éneklő. (Conti egyébként a két énekesnő mestere volt). Az operák közül Rosenblatt Rózi Ponchielli: Gioconda, Verdi: Trubadur legszebb Saint Sains: Sámson és Dellila altáriáit és Massenet: Notte di spagna c. művét éneklő, míg Löwy Bella Puccini Butterfly és a Bohémek nagyáriáit, Mascagni: Fritz barát és Brito: Mefistofele operáiból énekel. Zongorán dr. Keppichné Molnár Irma és Antonio Bossa, az ismert énekes-dagógus kíséri.

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton este pont fél 10 órakor: Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona vendégjátéka. „Azra”, Szép Ernő mesejátéka. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 258.

Vasárnap este pont fél 10 órakor: Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona utolsó és bucsufellépte: „Porcellán”. Andai Ernő színjátéka. Leszállított helyárrak. Sorozatszám: 259.

Színház-Mozgó műsora

Pénteken fél 4, fél 6, fél 8, fél 10 órakor:

Szombaton fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Minden időközönként legmonumentálisabb hangos filmreke: Sodoma pusztulása, a főszerepekben: Lucy Dorian és Várkonyi Mihály. Új hangos hirdető. Helyárrak: 10, 20 és 30 lej.

Hétfőn délután fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor utoljára!

AZ OPERA-MOZGÓ MŰSORA

Pénteken fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Szombaton fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Németül beszélő és éneklő hangosfilm: Bécsi valzer. Főszereplők: Gustav Frölich és Maria Paudler. Helyárrak 10 és 20 lej. Nincs külön repülő- és segélybélyeg.

Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor

Kedden fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

Szerdán fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Német hangosfilm: Asszony, aki soha sem felejt. Főszereplők: Ivan Petrovich és Lił Dagover. Helyárrak 10 és 20 lej. Nincs külön repülő- és segélybélyeg.

APRÓ HIRDETÉSEK

Elsőrendű házikoszt, kihordásra is, 3 fogásos ebéd 25 lej. Ugyanott 2 nő vagy férfi teljes ellátást kaphat olcsó árban, Str. F. Dávid No. 5.

Kántor, — zeneileg képzett szépségű drámai baritonon többévi gyakorlattal, nagyobb hitközségnél mint önálló karvezető működött, — baromfi-metszői képességgel, a legjobb referenciákkal, állást keres. Életkora 37 év, özvegy, 3 gyermekkel. Esetleges házassággal egy bekötött állás nincs kizárva. Alkalmazást a nagy ünnepekre is vállal. Cim: Aron Roth órá és ékszerész, Főkántor részére Oradea-Mare, Passagiul Vulturul Negru.

Szoba, konyha, speiz és üzlethelyiség kiadó. Hunyadi tér 10.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhoz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Jön Salomon Béla

Július 13, 14, 15-én játsszik a Magyar Színházban

Már szinte elképzelhetetlen a nyár a budapesti Teréz-köruti Színpad, illetve Salomon Béla vendégjátéka nélkül. A mai nehéz gazdasági viszonyok között valószínűsége apostoli munkát végez az a remek együttes, amely pár órára elfelejtetni képes a napi gondokat és kacagás- és jókedvűkedéssel öntözi a már elcsüggő kedélyeket.

A végig szellemes és mulatságos műsor természetesen az idén is 100 százalé-

MEGOLCSULT AZ AUTOBUSZ

Auto-Transport S. A. Auto-Modern S. A.

Leszállított nyári tarifája

Cluj—Gherla	tour-retour	80.—
Cluj—Dej	tour-retour	120.—
Cluj—Bistrița	tour-retour	250.—
Cluj—Tg. Mures	tour-retour	300.—
Cluj—Reghin	tour-retour	320.—

Clujról induli		Nyári menetrend	Clujra induli vissza	
Reggel	Délután		Reggel	Délután
6	3	Cluj—Moci—Sarmasul—Tg-Mures Cluj—Moci—Sarmasul—Reghin Cluj—Moci—Sarmasul—Mare Cluj—Gherla—Dej—Bistrița Cluj—Gherla—Dej Cluj—Panticeu Cluj—Bontida	6	3
	4		5.45	
	6		6	
6	4		6	
12	6:30		7.15	
	6		6	
	6		7	

Számozott jegyek cluji jegypénztárunknál elővételben is kaphatók. Telefonon fentartott helyeket előjegyzésbe vesszünk. Dejről Baia-Mare, Sighet, Jibou, Târgu-Lapusulira azonnali összeköttetés. TELEFON 551

TELEFON 551

HIREK

Patent

Mint minden századnak, úgy a miénknek is megvan a maga csodái. Természetesen nem gondolok a Mózes csodáira, mint például a sziklából való vízfakasztás, avagy a manna hullás vála, csak amolyan egyszerű modern, kis hétköznapi csodákról van szó, kívánatra házhoz szállítva.

Régebben a csodákat a papok művelték. A mi csodáinkat egy tizennyolc éves máramarosszigeti, feketeszemű kis hitsorsosunk produkálja, aki évente kétszer-háromszor megjelenik szerkesztőségünkben, két kis vászon kofferrel. Na már most tessék jól figyelni! Megjelenik a máramarosszigeti a kofferrel, leteszi az asztalra, majd a körülállók izgalmas suttogása közepette kezével titokzatos hokusz-pokuszokat ír le a levegőbe. Ekkor megnyílik a koffer és előkerül belőle egy egész csomó fantasztikus háztartási cikk, mely a kis feketeszemű házoló elárúsításában a „patent” előnevet kapja. Itt látható tehát a: patent habverő, patent harisnya kötő, patent tübefűző, patent késfenő. Továbbá: patent ruhaszárító, patent fűtéstítő, patent konzervnyitó, patent fogpiszkáló...

...és pengék uraim, nagyszerű gilet-pengét árul a kereskedő, hamisítatlan máramarosszigeti „magyar” nyelven...

...és tyukszemirtó uraim, patent tyukszemirtő, akinek van annak kiirt, akinek nincs, annak csinál a tyukszem.

...itt van például a patent gummi strand-pénztárca. Egy gombnyomás és már rá van kapcsolva a karra, ezzel járhat uraságod, ezzel uszhat a Szar-

Megkérdezte már vevőit, hogy kiválták-e választói igazolványukat? Kötelessége megkérdezni!

mosban, ezzel táncolhat, ezzel alhatik a homokban, de ezt nem veszti el, mert ha ezt egyszer rákötötte uraságod a karjára, onnan még erőszakkal, még fogesikorgatással, még káromkodással sem tudja leszedni, mert patent...

...avagy ne dobja el használt gilet-pengéket uraságod, hanem alkalmazza a patent krumpliszárítóba. Mit mond uraságod, hogy amivel már borotválkozott egyszer, avval nem lehet krumplit pucolni? Aber sovas... Már mért ne lehetne? Uraságod egy nainvista...

...vagy tessék megnézni ez a patent kalapács, amíg uraságod alszik a kalapács dolgozik. Tetszik látni most — lecsavarom a kalapács és idecsavarok a véső, most lecsavarok a véső és idecsavarok a furó... Mit? Uraságod nem érti? Uraságod szédül? Igen gyorsan beszéljék? Hát majd kezdem előlről... Itt van ez a patent tojásvágó, ezt itt meghuzom, akkor zsebóra, egy gombnyomás, akkor villa lesz belőle, ezt most kifordítom, akkor játék gramofon... Tetszik hollani, hogy muzsikál... Mit? Uraságodnak fáj a feje? Arról igazán nem tehetek? Uraságod egy unbetamnt... Mit tetszik mondani, hogy mutassak egy patent pénzverőgépet? Azt nem! Pénzt nem csinállok. Hogy mért nem? Mert nem akarok vis a vis kerülni a B. T. K.-val... Jó jó, tudom, hogy uraságod viccel. A B. T. K. nem futbalcsapat, hanem Büntetőtörvénykönyv. Hogy honnan tudom? Hát mit tetszik képzelni, hülye vagyok én? Tetszik látni, itt megnyomom a fejemet. Tetszik tudni mi van itt? Valódi hamisítatlan zsidó ész, patent. (j. e.)

...Félmillió cigareta a német munkanélkülieknek. Berlinből jelentik: A Loe ser et Wolf cigarettagyár abból az alkalomból, hogy termelésük elérte a százmilliót, a munkanélkülieknek ajándékozott félmillió darab cigarettát.

MAGYAR SZÍNHÁZ
Kedden, július 12-én este 9 órakor
BERKY LILI
Gózon Gyula és Harsányi Zsolt fellépésével
RÉGI KOLOZSVÁRI EST
Szász Endre jubileumi estje
Rendes helyárak! Jegyek válthatók a Magyar Színház pénztáránál, az Ellenzék és Lepage könyvkereskedésében

— Poincaré és Doumer özvegye részére kétszáz ezer frankos nyugdíjat szavazott meg a szenátus. Párizsból jelentik: A szenátus elfogadta a Poincaré volt elnök és a meggyilkolt Doumer elnök özvegye részére a kamara által már megszavazott 200 ezer frankos nyugdíj-küitalására vonatkozó javaslatot.

— Házasság. Deutsch Gizella és Traurig Ferenc Cluj, f. hó 7-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Bombayban a hinduk megszentelték egy mohamedán mecsetet. Londonból jelentik: Bombayban a hinduk megszentelték egy mohamedán mecsetet kimúlt dísznő tetemének bejuttatása után. Emiatt a harcok az ellenséges fajok fanatikus tömegei között újra fellángoltak. A kivonult karhatalom 12 izben adott le sortűzet. A harcokban 14 személy életét vesztette s több mint kétszázan kerültek kórházba.

— Julius második felében Párizsban tartják meg kongresszusukat a dolgozó nők szervezetei. Párizsból jelentik: Julius második felében az International Federation of Business and Professional Women kongresszust tart Párizsban, amelyen a dolgozó nők szervezeteinek küldöttei 18 országból fognak résztvenni. Amerikából 1200 női klub küldi ki delegátusait az értekezletre, amelyen meg fogják állapítani a közeljövő leg sürgetőbb teendőit és az általános munkaprogramot.

Megkérdezte már üzletfeleit, hogy kiváltották-e választói igazolványukat? Zsidó kötelessége megkérdezni!

— Nagy árvíz az amerikai Texasban. Londonból jelentik: Az amerikai Texasban az árvíz a farmok és falvak százait söpörte el a föld színéről. A hajléktalanok száma mintegy ötvenezer. A termés elpusztult az árterületen. Hivatalos jelentés szerint az árvíz katasztrófa 135 halálos áldozatot követelt.

— Uj üzemenyaggal kísérletezik a Cunard Line hajóvállalata. Londonból jelentik: A Cunard Line hajóvállalata hetek óta kísérletezik hajóin egy új üzemenyaggal, amely az olaj és a szénpor bizonyos arányú keveréke. A Scythia gőzös ezzel az üzemenyaggal megtette az utat az óceánon át. A társaság valamennyi hajóján be fogja vezetni az új üzemenyag használatát.

Pályázat

Az ujonnan alakult Reghin (Szászrégen) és Vidke Statusquo Ante Izraelita Hitközség pályázatot hirdet egy jó előimádkozó משה ורודיק állás betöltésére.

Oly kiscsaládu egyének nyujtsák be 1932 július 25-ig okmányaik másolatával és igényeik kitüntetésével felszerelt pályázatukat alulírottakhoz, kik úgy valóságilag, mint erkölcsileg ezen állás betöltésére megfelelnek és kellő képességgel (három elismert rabbitól való kabóló) rendelkeznek.

Utiköltség egy a választmány által jóváhagyott összegben, csak a meghívottak térítetik meg.

Dr. Weisz H. Mendel
hitközségi elnök
Reghin Cal. M. Viteazu 30

— Az orosz kormány ősztől kezdve fel emeli a takarmányadagokat. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint az idei oroszországi rozstermés 500 millió puddal nagyobb lesz, mint az elmúlt évi volt. A szovjetkormány fel fogja emelni ősztől kezdve az élelmiszer- és takarmányadagokat.

— Nem lesz infláció Olaszországban. Rómából jelentik: A Giornale d'Italia valótlanoknak állítja a külföldi lapok azon híresztelését, hogy Olaszországban bevezetnék az inflációt. A lap hangsúlyozza, hogy a lira pozíciója bel- és külföldi viszonylatban egyaránt erősödik s így semmi szűksége nem mutatkozik a bankjegyforgalom emelésének.

— Uj trónkövetelője van Portugáliának. Lisszabonból jelentik: A hirtelen elhunyt II. Emanuel exkirály halála nagy izgalomba hozta a portugál royalistákat, akik nem sok reménnyel, ugyan, de hűségesen kitartanak monarchista eszméik és törekvéseik mellett. A legérdekesebb a dologban az, hogy maga II. Emanuel jóformán száműzetése óta nem törődött elvesztett trónjának a visszaszerzésével, hanem élte az angol nagyurak gondtalan, sport- és klubéletét. A monarchistáknak most az a terve, hogy Emanuel holttetését Lisszabonba szállítsák és ott temetik el a Coburg-Braganza uralkodócsalád sírboltjába. Állítólag már bizottságot is alakítottak, amely utban van Angliába, hogy a király koporsóját átvegye és elszállítsa. A portugál royalisták már meg is találták II. Emanuel utódját a trónkövetelésben, még pedig Duarte Nuno braganzai herceg személyében. Az új trónkövetelő jelenleg 25 éves és az alsóvárosi See benstein városkában él magánvagyonából. Egyébként még nagy kérdés, vajjon Duarte Nuno hajlandó lesz-e a trónkövetelési pályára lépni vagy pedig éppen olyan közönyösen nézi párhívei mozgalmát, mint unokabátyja: Emanuel tette.

Megkérdezte már pácienseit, hogy kiváltották-e választói igazolványukat? Kötelessége megkérdezni!

— Nagy razzia volt Szófiában. Szófiából jelentik: A szófia rendőrség minden szállodában, kávéházban, a nyilvános helyeken és uccákon nagy razziát tartott, az alkalommal négyszáz embert állított elő, akiknek nem volt megfelelő igazolványa. Több személynél fegyvereket is találtak. Az előállítottak nagyrészt kiutasították Szófiából, hogy a bolgár fővárost a gyanus elemektől megszabadítsák.

— Ragyogó fehérségű fogak. Ugyan nem arról holnapra, — mert ez ártalmas lenne a fogak zománcának —, de állandó használat esetén, a Pebeco-fogpaszta által ragyogó fehérséget biztosíthat fogainak. A fehér fogak széppé teszik az arcot.

— A volt angol munkáskormány lordja közsvényrohamokban szenved. Londonból jelentik: Lord Snowden megújult közsvényrohamai miatt kénytelen újra hosszabb kezelésnek mtgát alávetnie. A munkáskormány volt pénzügyminisztere a napokban elhagyja az angol fővárost s valamelyik üdülőhelyére utazik.

— Svéd gyufa. Berlinből jelentik: Ezt a különös címet adta legújabb vígjátékának Ludwig Hirschfeld ismert német színművész. A darab főszereplője egy svéd leány, aki maga körül gyújt, végül maga is meggyullad. A Berlinben bemutatott darabnak igen nagy sikere volt.

NAPRÓL NAPRA

Lapjelentések szerint Albert belga király közelebbről grófi rangra emeli Maeterlinck író.

A bíróság egy Gehringer nevű iszákost 30 napi dologházra, vagy két deciliter szabadon választott olaj ivására ítélte. Az elítélt az olajívás mellett döntött, egyik patikában olajat vásárolt s a bíró előtt megitta. Ezután hazatért a megbűnhődött iszákos.

John Galsworthy átültette angol nyelvre Bizet Carmenjének szövegét. Azt mondják, hogy most már végre énekelhető, jó szövege van a daljátéknak.

Az orosz északi sarkkutató intézet júliusban expedíciókat küld ki a sarkvidékre. A Szbirjakov és a Russzanov jégtörők Schmidt, illetve Szamoilovics professzorok vezetése alatti tudósokat kiszállítják a magas északra, ahol tudományos kutatásokkal heteket fognak tölteni. Szamoilovics professzor expedíciójában részt fog venni Nobile volt olasz tábornok is, aki jelenleg Moszkvában él.

Helsinki jelentés szerint a finn atléta egy csoportja az olimpiász befejeztével Japánba utazik, finn-japán nemzetközi viadalra, a másik csoport hazatérőben Franciaországban fog mérkőzni.

Az amerikai olimpikonok részére kiutalt államj hozzájárulást egyhatedével 300 ezer dollárra csökkentették s így az olimpiai bizottság kénytelen volt a 340 főnyi olimpiai gárdából hatvan sportembert törölni.

Amerikában a függetlenségi nyilatkozat két napos ünnepének vesztéslajstroma legújabb adatok szerint 348 halálos áldozat. Több mint 250 ember autóbalesetek következtében vesztette életét.

Verpoli közelében egy favágó ruhadarabokat talált ott, ahol Coulette francia óceánrepülő halálos baleset érte. A hatóságok a ruhák átvizsgálásánál két nagy briliánstra akadtak, amelyeket most átszolgálatnak a pilóta hátramaradtjainak.

VIDÁM SÁPON

Egy kolozsvári kereskedő ezüstlakodalmat ült. A vendégek elvonulása után a kereskedő leült egy karosszékre és eltűnődve nézte a feleségét. Tíz perc múlva meghatóan megszólalt az asszony:

— Fiam, arra a huszonöt évre gondolsz, amelyet együtt éltünk le?

— Dehogy — felelte az ezüstölegény. — Azon gondolkozom, hogy ha a nászéjszakánkon megöltetek volna, most már tíz éve szabadlábban volnánk.

A skót felesége beteg volt, elment egy orvoshoz s az azt tanácsolta, hogy utazzék el a tengerpartra, sóslevegőre van szüksége.

Másnap, amikor az asszony fölébred reggel az ágyban, azt látta, hogy gyöngéd férje föléje hajol és egy heringgel legyezgeti.

Móricka épen a kis hugát püfföli, mikor belép a mamája.

— Nem szégyeled magad, — pirít rá a gyereke — verni a kis testvéredet? Ha még egyszer meglátom ezt velem gyüllik meg a bajod.

Móricka durcásan morogja: — Na, ha még egy ilyen vacak kis testvért sem lehet pofozni, akkor fűtülök és az egész családi életre!

UJ KELET Legújabb hírek

Meghalt a buzăui politikai rémdrăma második áldozata is

„Két ur összevesz Buzăuban és lelővi egymást, ezért is a kormány felelős?” — kérdi Vaida miniszterelnök

Vaida nyilatkozik az újságíróknak a buzăui eseményekről és megvédi Auboin Averescu marsall támadása ellen

A liberálisok Vaida távozását követelik, mert nem teljesítette a szabad választásokra vonatkozó megbízását

Bucuresti-Bukarest, július 7. (Az Uj Kelet tud.) A politikai élet középpontjában két esemény áll. Az egyik, amelyről lapunk más helyen számoltunk be: a buzăui politikai tragédia. A másik: Averescu marsallnak egy újabb támadása, amelyet a „XXX” szignóju szerző éles hangon írt meg Auboin francia pénzügyi szakértő ellen. Ugy a buzăui események, mint a marsall cikke annyira felkavarta a közvéleményt, hogy Vaida Sándor miniszterelnök nyilatkozni volt kénytelen a kérdésekben. Vaida magához kérte az újságírókat, akik előtt előbb az Auboin ért támadásokról nyilatkozott és aztán tért át a buzăui gyilkosság ismertetésére. Vaida Sándor nyilatkozata a következőképpen hangzik:

Először az Indreptarea által közölt gyanúsító cikke akarok reflektálni és a tényállást ismertetni. Egyetlen lap, egyetlen párt sem engedheti meg magának, hogy támadást intézzon az ellen, aki anynyi szolgálatot tett az országnak, az ellen, aki fia a francia nemzetnek, amely mindig az oldalunkon állt, a multban, a jelenben és amelyre számítottunk a jövőben is. — Mi mindent megtettünk, ami módunkban állott, Crisan alminiszter ur személyesen ment el Averescu marsallhoz, akivel közölt, hogy

a kormány egy pillanatig sem ad hitelt azoknak a gyanúsításoknak, amelyeknek Auboin fölötté áll.

Averescu lojálisan kijelentette, hogy magához fogja hivatni az Indreptarea szerkesztőjét, Chiriatescu és utasítani fogja, hogy bocsássa rendelkezésre bizonyítékait. Ha ez meg nem történik, úgy gondoskodni fog arról, hogy a lapról, amelynek szerkesztésében a marsall nem folyik bele, eltávolíttassék. Averescu még azt kérte, hogy a kormány intézzen hozzá ebben az ügyben levelet. A kormány szombaton elküldte a kért levelet a marsallnak, mire addig Chiriatescu megjelent a miniszterelnök előtt, akinek Gafencu alminiszter jelenlétében a következőket mondotta: — A kormány nem kell bizonyítékokat keresnie még a Banca Nationala és a pénzügyminisztérium irattárában sem. A kormány abban a helyzetben van, hogy szennel megállapíthatja, mennyi devizát és pénzt vitt magával Auboin ur, amikor külföldre utazott.

A kormány sajnálja a történeteket

— Ez a válasz mélyen felháborított — mondotta Vaida — és a válaszem az volt, hogy Averescu ur azt ígérte, hogy bizonyítékokat fog a szerkesztő benyújtani. Délután 4-ig várom a bizonyítékokat, Chiriatescu ur többé nem jelentkezett. Meg vagyok győződve, hogy nincs az országban egyetlen jóéretű ember és az ország érdekeit szíven viselő politikus, aki legmélyebb megbotránkozását ne fejtené ki a történetek felett. Mi nem tehetünk egyebet, mint őszinte sajnálatunknak adtunk kifejezést a kvalifikálatlan támadás és rágalmak felett.

Egyik újságíró erre megkérdezte a miniszterelnököt, hogy Auboin nem perelhetné-e be a cikk íróját?

Vaida erre így felelt: Hogyan tehetné ezt egy vendég? A kormány kötelessége az ország vendégét megvédeni!

A miniszterelnök ezután áttért a választások kérdésére. Hangsúlyozta, hogy amikor vállalta a legmagasabb megbízást és kötelezte magát az uralkodónak és saját lelkiismeretének, hogy tiszta és szabad választásokat fog levezetni, nem voltak

illúziói. Tudta nagyon jól, hogy milyen agitáció és propaganda fog az országban kifejlődni és tudta azt is, hogy a támadások pergőtűze fog irányulni a kormány ellen. De bármilyen élesek is ezek a támadások, bármennyi piszkot és rágalmat is tartalmaznak, úgy fogta fel, hogy

bizonyos pártok agitációs eszköznek tekintik ezt a módszert és nem akart ezekre olyan választ adni, amelyet megérdemeltek.

Naponta ellenőrzi a belügyminisztériumban beérkezett jelentéseket és nyugodt lelkiismerettel mondhatja, hogy sehol a közigazgatási hatóságok, a csendőrség, rendőrség beavatkozása ellen komoly panasz nem fordult elő. A régi választások emlékei fogják el, fájdalmas emlékek a multból, az erdélyi román nemzet küzdelmeiből a hatóságok és az önkény ellen, de éppen ezek az emlékek teszik szilárdá elhatározását, hogy csak szabad választásokon nyilatkozhatik meg őszintén a nép akaratát. Ami azonban nálunk történik, azt fájdalommal kell tudomásul venni.

Nem kimélik a legfőbb alkotmányos tényezőt, a nemzet egységét szimbolizáló faktort sem.

Hisztérikus kabaréelőadásokat rendeznek az egész világ előtt és minden incidenst, amely az agitáció miatt felizgatott választók között keletkezik, kihaszálnak a kormány elleni izgatáshoz.

Erdély és Regát

— Egy példa erre: egyik megyében az ellenzék vezére hangsúlyozta, hogy a kormány a bűnös a nyomorúság miatt és ez a kormány, az elmagyarosodott erdélyiek kormányja meg akarja semmisíteni a régi királyságot és a felszabadított rabok fellázadtak a felszabadítók ellen. Hogyan? — kérdezi Vaida, hiszen

a kormányban kivülem még csak egy teljes tárcával bíró erdélyi miniszter van.

Mikor ilyen ördögies módon kielezik a különbséget, amikor az erdélyiek közül kitalizított ágensek akarnak szakadékot ásni a testvérek és az elválaszthatatlan örökre egyesített tartományok között, akkor milyen választunk lehet erre az aljasságra. Azt is hangsúlyozzák, hogy a kormány türi a választási atrocitásokat.

A Fálticeni zsidó hordár esete

Falticeni-ben egy zsidó ember és egy vasgárdista kortes találkoztak az utcán és el találkoznak szomorú eredménye, hogy a szegény zsidó hordár halott.

El is temették békével és nem kovácsolt belőle tőkét senki a kormány ellen, hiszen nem tartozott egyik nagy párt tagjai közé sem.

— Mi történt ellenben Buzăuban?

— Két ur, egy volt képviselő és egy városi tanácsos összeszólalkoztak egy kocsmában és lelővik egymást és ezért már a kormány bűnös. A kormány vagy a nemzeti parasztpárt nevéhez főződik a buzăui verekedőgárda szomorú tragédiája? A kormány és a nemzeti parasztpárt vezette be ezeket az ázsiai módszereket?

Buzăuban egy kocsmáj verekedés volt, egyik ur jónak látta hasba löni ellenfelét, mire az hazament magához vette revolverét és azonnal, sajnálatos módon elégtételt vett magának

Anghelescu és a vérfürdő

A Viitorul egyik munkatársa megkérdezte Vaidát, hogyan gondolja a kormány a választási excesszusok megszüntetését?

Vaida erre így válaszolt:

— Hát mit tegyen a kormány? Hogy lehet megakadályozni, hogy urak ne verkedjenek egymással? Minden liberális ur mellé állítsak két csendőrt? Anghelescu ur azt mondotta, hogy vérfürdőt fog rendezni. Ilyen kijelentéseken csak nevetni tudok. Ezek a nagyvonalú kijelentések, amelyek épp olyan lelketlenek, mint izgatók, okozzák a lelkek egyen súlyának olyan felborulását, mint Buzăuban is történt.

A liberális párt a kormányt teszi felelőssé

A liberális párt a következő kommuniké tette közzé:

Buzăuban a párt régi vezetőtagja,

A bukaresti lapok újabb részleteket közölnek a buzăui eseményekről a szemtanúk előadása alapján. Kétségtelen, hogy

Boianciu csak másodmagával volt a kocsmában, míg Bradeanu egész társaságával volt jelen.

Eles szóváltások után tört ki a harc, amely előbb szóadásúvegek egymáshoz dobálásában és hasonló inzultusokban állott, amikor Bradeanu hirtelen elővette revolverét és hasbalötte Boianciut. Boianciu halálos sebével is el tudott menni lakására és elhozta revolverét, amellyel pontot tett a szerencsétlenségre.

Duca távirata a királyhoz

Ma délelőtt Stanescu liberálistáji vezér előtt óriási izgatott tömeg gyűlt össze, liberálisok és nemzeti parasztpártiak akik kölcsönösen egymásra háritották a véres események ódiumát.

Duca táviratilag fejezte ki részvétét az özvegynek és tiltakozó távratot intézett a királyhoz is.

Rav Fischmann palesztinai főrabbi aki mint ismeretes Kolozsváron tartózkodik, szombaton a Paris (Papp) utcai nagy templomban droset mond.

A Kereskedő Tanács új helyiségében a Kereskedelmi és Iparkamara új palotájában serényen folynak a szakmai értekezletek a szakosztályok megszervezése érdekében. Hétfőn és kedden hat szakmával folytat le a megbeszélések. Szerdán 6, illetve 7 órakor a szállítási vállalkozók, divat, rövid és kötöttáru és fél 9 órakor a posztóáru és készruha kereskedők értekezlete folyt le. Csütörtökön 7 órakor a cipő, bőr és cipőkéllék, ma, pénteken 6 órakor gyógyszerészek, 7 órakor autó, műszaki, mindenféle gép- és vaskereskedők, fél 9 órakor liszt-termenykereskedők, malmosok előértekezletei tartanak meg. A jövő hét hétfőn és kedden a drog-parfüm, könyv- és papírkereskedők, dohánytőzsdék szesz-, sör- és borkereskedők és fényképészek szakmai értekezletei, amelyek után azonnal megkezdődnek az egyes szakmák teljes számban való behívása a végleges megalkulás megejtése végett, hogy a program szerinti munka mielőbb és teljes erővel megindulhasson. A kereskedők részéről nagy érdeklődés mutatkozik a Sfatul munkája iránt és az eddigi jelek arra mutatnak, hogy a megejtett munkát teljes siker fogja koronázni.

Harminc ügyvédet és ügyvédjelöltet avattak csütörtök délelőtt a kolozsvári táblán. Nem mindennapi érdekességű ünnepe az avatás a csütörtökön délelőtt a kolozsvári tábla első szekciójának tárgyalótermében. Mintegy negyven fiatal ügyvéd és ügyvédjelölt tette le a hivatalos esküt a táblai elnök kezébe. A csütörtökön délelőtt felesküdt ügyvédek nagyrészenek még a régi törvény értelmében megvan az előirások gyakorlati évek száma, míg különösen a fiatal ügyvédjelöltek egyrésze már az ügyvédi törvény intézkedéseinek értelmében kétévi gyakorlat után önálló árodát nyithat. Alább következnek a csütörtökön feleskett ügyvédek és ügyvédjelöltek névsora: dr. Rusu J., dr. Porutiu L., dr. Herteg S., dr. Zananovici S., dr. Muntean J., dr. Pop J., dr. Keresztes S., dr. Palade J., dr. Muntean J., dr. Fedorea J., dr. Onisor F., dr. Samuel J., Barbu J., dr. Boha tiel J., dr. Bucian J., dr. Dragulescu V., dr. Popa I., dr. Comsa V., dr. Comanescu S., dr. Anton Nyaguly, dr. Butaciu J., dr. Detcovici A., dr. Kovács, dr. Chifor V., dr. Francu Enea, dr. Ungur A., dr. Demian A., dr. Radványi J., dr. Terente V., dr. Osian V., dr. Gnidovsky, dr. Butejan A., dr. Jacob A., dr. Handrea V., dr. David V.

A világ legmodernebb története:

Wells: Nagy Világtörténet. E mű első prima kiadása 2400 lej volt, most könyvnap kiadás 800 oldalon, 300 képpel, 18,5x27,5 nagyságban 130 lej Lepageánál. Kolozsvár. Vidékre utánvétel, portómentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét Lepageától.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, sz. Telefón 9-77.

Taxa plătii No. 2

Laus

A Y

Lausan sek óta tőnt olya mény, m esti órák zel két h reményte után pénz hitelező k zött létre német jó lius elsejé korra eltő össze egy őssze egy a jóvátét tésére kö

Ez a me veűsö kéts Európa n nyisson m nyomorábó az európai

Bizonyos államférfia elhatározás hanem főle hogy az el seit nyögő Lausanneba a szociáli magukat.

A lausan zonnal a állítsa a tikaí bizo lis fejlőd dal

Reméljük, talán még hogy nemcs lését, a nem bizalmat és tani, hanem határain be folyamatot tőresében je kori barbar a szociális h politikai viv

Nem hallg hogy a mege met kancel Lausanneban ciot képvisel esetben polit kisebbiteni, a egyetlen né nemeztközi k és gerinces a vetelni a Né igazságtalans Különös történelmi je hozásában M aki éjt-napot megegyezés l A lausanne nemi jelenté életre gyakor kell értékelni a megegyezés hogy az ig igenis nem den igazság zódésekben erőszak bar